

毛泽东

MAO TSETUNG

OM MOTSIGELSEN

MAO TSETUNG

Om motsigelsen

Utgitt av SOSIALISTISK OPPLYSNINGSRÅD

OM MOTSIGELSEN (August 1937)

Kamerat Mao Tsetung skrev dette filosofiske essayet etter hans essay »Om praksis» og i samme hensikt, nemlig å overvinne de alvorlige feila som i form av dogmatisk tenkning gjorde seg gjeldende i partiet på den tida. Det blei opprinnelig holdt som forelesning ved den Anti-japanske militære og politiske høyskolen i Yenan, og er gjennomarbeida av forfatteren før det blei utgitt i hans Samla verker.

Loven om motsigelser i ting, dvs. loven om motsetningenes enhet, er grunnloven i den materialistiske dialektikk. Lenin sa: »I egentlig forstand er dialektikken studiet av motsigelsen i *sjølve tingenes vesen*.»¹ Lenin kalte ofte denne loven for dialektikkens vesen, han kalte den også dialektikkens kjerne.² Når vi skal studere denne loven, er det derfor ikke til å unngå at vi kommer inn på ei rekke problemer og mange filosofiske spørsmål. Om vi kommer fram til klarhet i alle disse problemene, vil vi nå fram til en grunnleggende forståelse av den materialistiske dialektikken. Problemene er: de to verdensanskuelserne, det allmenne ved motsigelsen, det særegne ved motsigelsen, hovedmotsigelsen og hovedsida i motsigelsen, identiteten og kampen mellom sidene i en motsigelse og antagonismens plass i motsigelsen.

Den kritikk som filosofikretser i Sovjet i de seineste åra har underkasta Deborinskolens idealisme³, har vakt stor interesse hos oss. Deborins idealisme har øvd ytterst skadelig innflytelse i Kinas Kommunistiske Parti, og den dogmatiske tenkninga som gjør seg gjeldende i vårt parti kan ikke sies å savne sammenheng med denne skolens synsmåter. Hovedformålet med vårt studium av filosofien må på det nåværende tidspunkt derfor være å utrydde dogmatisk tenkning.

I. DE TO VERDENSANSKUELSENE

I den menneskelige kunnskapens historie har det alltid vært to oppfatninger av lovene for utviklinga av verden, den metafysiske oppfatning og den dialektiske oppfatninga, som utgjør to motstridende verdensanskuelser. Lenin sier:

De to grunnleggende (eller to mulige? eller to historiske iakttagbare?) oppfatninger om utviklinga (evolusjonen) er: utvikling som minsking og øking, som gjentakelse, og utvikling som enhet av motsetninger (todeling av enheten i motsetninger som utelukker hverandre, og det innbyrdes forhold mellom dem)⁴

Lenin referer her til de to verdensanskuelserne.

I Kina er *hsuen-hsueh* et annet navn for metafysikk. Denne tankemåten, som utgjør en vesentlig bestanddel av den idealistiske verdensanskuelsen, inntok en dominerende stilling i den menneskelige tenkning gjennom en lang historisk periode såvel i Kina som i Europa. I Europa var borgerskapets materialisme i dets tidligste dager også metafysisk. Etterhvert som samfunnsøkonomien i mange europeiske land vokste fram til den høgt utvikla kapitalismens stadium, etterhvert som produktivkreftene, klassekampen og vitenskapen utvikla seg til et stadium uten sidestykke i historia og etterhvert som industriproletariatet blei den største drivkrafta i den historiske utviklinga, oppsto den marxistiske dialektisk materialistiske verdensanskuelsen. I tillegg til den åpne og usminka reaksjonære idealismen, oppsto så den vulgære evolusjonismen blant borgerskapet for å bekjempe den materialistiske dialektikken.

Den metafysiske eller vulgære evolusjonistiske verdensanskuelsen ser på tingene som isolerte, statiske og ensidige. Den betrakter alle ting i verden, deres former og arter, som evig isolerte fra hverandre og uforanderlige. Den forandringa som finner sted kan bare være ei kvantitativ øking eller minsking eller forflytning i rommet. Dessuten ligger årsaken til ei slik øking eller minsking eller forflytning ikke i tingene sjøl, men utenfor dem, det vil si drivkrafta er en ytre. Metafysikerne hevder at alle ulike slag av ting og alle deres egenskaper alltid har vært de samme fra de først oppsto av. Alle seinere forandringer har ganske enkelt vært øking eller minsking i kvantitet. De hevder at en ting bare kan fortsette å gjenta seg sjøl som samme slags ting og ikke endres til noe annet. Etter deres syn kan kapitalistisk utbytting, kapitalistisk konkurranse, det kapitalistiske samfunnets individualistiske ideologi osv. alt sammen gjenfinnes i det gamle slavesamfunnet, eller til og med i det primitive samfunnet, og vil bestå uendra for alltid. Som årsaker til den samfunnsmessige utviklinga angir de faktorer utenfor samfunnet, slike som geografi og klima. De søker på en overforenkla måte etter årsakene til utviklinga av tingen utenfor den, og de fornekte den materialistiske dialektikkens teori, som hevder at utvikling oppstår av motsigelsene i en ting. Følgelig kan de verken forklare tingenes kvalitative mangfold, eller den foreteelsen at en kvalitet forandres til en annen. I Europa fantes denne tenkemåten i form av mekanisk materialisme i det 17. og 18. århundre og i form av vulgær evolusjonisme ved slutten av det 19. og begynnelsen av det 20. århundre. I Kina fantes den metafysiske tenkemåten eksemplifisert i setningen: »Himmelen forandres ikke, Tao forandres likeledes ikke»,⁵ og den blei i lang tid understøtta av de dekadente føydale herskerklassene. Mekanisk materialisme og vulgær evolusjonisme, som har blitt importert fra Europa i løpet av de siste hundre åra, blir understøttet av borgerskapet.

I motsetning til den metafysiske verdensanskuelsen hevder den dialektiske materialistiske verdensanskuelsen at vi, for å forstå en tings utvikling, må studere dens indre og dens forhold til andre ting. Tingenes utvikling må med andre ord ses som deres indre og nødvendige sjølbevegelse, samtidig som hver ting i sin bevegelse står i inn-

byrdes forhold til og påvirker tingene omkring seg. Den grunnleggende årsaken til en tings utvikling ligger ikke utenfor, men i tingen sjøl; den ligger i de motsigelser som finnes i tingen. Enhver ting inneholder motsigelser, derav dens bevegelse og utvikling. Motsigelsene i en ting er den grunnleggende årsaken til dens utvikling, mens dens innbyrdes forhold til og vekselvirkning med andre ting er sekundære årsaker. Den materialistiske dialektikken bekjemper såleis aktivt teorien om ytre årsaker, eller ei ytre drivkraft, som føres fram av metafysisk mekanisk materialisme og vulgær evolusjonisme. Det er åpenbart at reint ytre årsaker bare kan gi opphav til mekanisk bevegelse, dvs. til endringer i størrelse og mengde, men ikke kan forklare hvorfor ting skiller seg kvalitativt fra hverandre på tusen forskjellige vis og hvorfor en ting forandrer seg til en annen. Det er et faktum at sjøl mekanisk bevegelse frambrakt av ytre krefter, skjer gjennom de indre motsigelsene i ting. Vekst hos planter og dyr, deres kvantitative utvikling, er like ens i hovedsak resultat av de indre motsigelsene i dem. På samme måte er den samfunnsmessige utviklinga i hovedsak ikke betinga av ytre, men av indre årsaker. Land med nesten samme geografiske og klimatiske vilkår, viser store ulikheter og ujevnheter i si utvikling. Dessuten kan store samfunnsmessige forandringer finne sted i ett og samme land til tross for at dets geografi og klima er uendra. Det imperialistiske Russland forandra seg til det sosialistiske Sovjetunionen, og det føydale Japan, som hadde stengt dørene til omverdenen, forandra seg til det imperialistiske Japan, sjøl om det ikke fant sted noen endringer i geografi og klima i noen av disse landa. Kina, som lenge lå under føydalt herredømme, har gjennomgått store forandringer de siste hundre åra og forandres nå i retning av et nytt, fritt Kina, som har kasta av seg åket, og enda har det ikke funnet sted noen forandringer i landets geografi eller klima. På jorda som helhet og på hver del av den, finner det sted forandringer i geografi og klima, men de er ubetydelige sammenlikna med forandringene i samfunnet. De geografiske og klimatiske forandringene framtrer først etter titusener av år, mens de samfunnsmessige forandringene skjer i løpet av noen tusen, noen hundre eller noen tiår og i revolusjonstider til og med i løpet av noen få år eller måneder. I følge den materialistiske dialektikken, skyldes forandringene i naturen hovedsakelig utviklinga av de indre motsigelsene i naturen. Forandringer i samfunnet skyldes hovedsakelig utviklinga av de indre motsigelsene i samfunnet, det vil si motsigelsen mellom produktivkreftene og produksjonsforholda, motsigelsen mellom klassene og motsigelsen mellom det gamle og det nye. Det er utviklinga av disse motsigelsene som driver samfunnet framover og gir støtet til at det gamle samfunnet blir erstatta med et nytt. Utelukker den materialistiske dialektikken ytre årsaker? Slett ikke. Den framholder at ytre årsaker er forandringens vilkår og at indre årsaker er forandringens grunnlag og at ytre årsaker virker gjennom indre årsaker. Ved en passende temperatur forandres et egg til en kylling, men ingen temperatur kan forandre en stein til en kylling, fordi egget og steinen har et forskjellig grunn-

lag. Folk i ulike land påvirker stadig hverandre. Under kapitalismens æra, og særlig i imperialismens og den proletariske revolusjonens æra, er de gjensidige påvirkningene og inntrykka de ulike landa gir hverandre på det politiske, økonomiske og kulturelle plan svært sterke. Den sosialistiske Oktoberrevolusjonen innleda ei ny epoke både i verdenshistoria og i den russiske historia. Den øvde innflytelse på indre forandringer i andre land i verden og like ens og på et særlig djuptgripende vis på de indre forandringene i Kina. Det var imidlertid de indre lovene for utviklinga i disse landa, Kina medrekna, som avstedkom disse forandringene. I et slag seirer den ene armeen og den andre blir nedkjempa. Både seieren og nederlaget bestemmes av indre årsaker. Den ene armeen seirer, enten fordi den er sterk eller fordi den har dyktige generaler og den andre blir nedkjempa enten fordi den er svak eller fordi den har dårlige generaler. Det er gjennom de indre årsakene at de ytre årsaker virker. At storborgerskapet i Kina i 1927 kunne påføre proletariatet et nederlag, kom av den opportunisten som fantes i det kinesiske proletariatet (i Kinas Kommunistiske Parti) på den tida. Da vi hadde likvidert denne opportunisten, gjenopptok den kinesiske revolusjonen sin frammarsj. Seinere blei den kinesiske revolusjonen igjen påført tunge tilbakeslag fra fiendens side, som følge av at det oppsto eventyrpolitikk i partiet. Da vi hadde likvidert denne eventyrpolitikken, gikk vår sak igjen fram. Slik ser vi at for å lede revolusjonen til seier, må et politisk parti forlite seg på riktigheten av dets egen politiske linje og fastheten i dets organisasjon.

Den dialektiske verdensanskuelsen oppsto i fortida både i Kina og i Europa. Den eldre dialektikken hadde imidlertid en temmelig spontan og naiv karakter. Under de samfunnsmessige og historiske vilkår som da forelå, var den ennå ikke i stand til å utforme et teoretisk system. Følgelig kunne den ikke fullt ut forklare verden, og blei trengt tilside av metafysikken. Den berømte tyske filosofen Hegel, som levde på slutten av det 18. og begynnelsen av det 19. århundre, ga svært viktige bidrag til dialektikken, men hans dialektikk var idealistisk. Først da Marx og Engels, den proletære rørs las store forkjempere, hadde sammenfatta de positive resultatene i den menneskelige kunnskapens historie, og særlig på kritisk vis hadde tatt opp de rasjonelle elementene i den hegelske dialektikken og skapt den dialektiske og historiske materialismens teori, inntrådte det en enestående revolusjon i den menneskelige kunnskapens historie. Denne teorien blei videreutvikla av Lenin og Stalin. Så snart den spredte seg til Kina, forårsaka den veldige forandringer i den kinesiske tankeverden.

Denne dialektiske verdensanskuelsen lærer oss først og fremst hvordan vi skal iakttå og analysere bevegelsen av motsetninger i ulike ting, og hvordan vi på grunnlag av denne analysen skal an vise metodene for å løse motsigelser. Det er derfor særlig viktig for oss å forstå loven om motsigelser i ting på et konkret vis.

II. MOTSIGELSENS ALLMENNGYLDIGHET

For å gjøre framstillinga lettere, skal jeg først behandle det allmenne ved motsigelsen, for så å gå over til det særegne ved motsigelsen. Grunnen er at det allmenne ved motsigelsen kan forklares mer kortfatta, da det har vært erkjent i vide kretser helt siden den materialistisk-dialektiske verdensanskuelsen blei oppdaga. Den materialistiske dialektikken er blitt anvendt med enestående suksess av marxismens store skapere og videreutviklere – Marx, Engels, Lenin og Stalin – til å analysere mange sider av menneskehetens og naturens historie og til å forandre mange av samfunnets og naturens sider (slik som i Sovjetunionen). Derimot forstår mange kamerater ennå ikke klart det særegne ved motsigelsen, og dette gjelder særlig dogmatikerne. De forstår ikke at det allmenne ved motsigelsen nettopp ligger i motsigelsens særegenhet. De forstår heller ikke hvor viktig det er å studere motsigelsens særegenhet i de konkrete ting vi står overfor som rettleiing for revolusjonær praksis. Derfor er det nødvendig å framheve studiet av det særegne ved motsigelsen og forklare det utførlig. Av denne grunn skal vi i vår analyse av loven om motsigelser i ting først analysere det allmenne ved motsigelsen og deretter legge spesiell vekt på analysen av motsigelsens særegenhet for til slutt å vende tilbake til det allmenne ved motsigelsen.

Det allmenne eller det absolutte ved motsigelsen har en dobbelt betydning. Den ene er at det finnes motsigelser i alle tings utviklingsprosess, og den andre er at i hver tings utviklingsprosess finnes det en bevegelse av motsetninger fra begynnelse til slutt.

Engels sa: »Bevegelse i seg sjøl er en motsigelse».⁶ Lenin definerte loven om motsigelsens enhet som »anerkjennelsen (oppdagelsen) av de motstridende, *hver andre utelukkende*, motsatte tendenser i *alle* foretelser og prosesser i naturen (bevisstheten og samfunnet *innbefatta*)».⁷ Er disse ideene riktige? Ja, det er de. Den gjensidige forbindelsen mellom de motsatte sidene som finnes i alle ting og kampen mellom disse sidene bestemmer alle tings liv og driver utviklinga av dem framover. Det finnes ingenting som ikke inneholder motsigelser, uten motsigelser ville det ikke eksistere noenting.

Motsigelser er grunnlaget for de enkle bevegelsesformene (for eksempel mekanisk bevegelse) og i ennå høyere grad for de mer kompliserte bevegelsesformene.

Engels forklarte det allmenne ved motsigelsen som følger:

Hvis allerede den enkle mekaniske forflytning inneholder en motsigelse, så gjelder dette i enda større grad for de høyere formene for materiens bevegelse og særlig for det organiske liv og dets utvikling. . . . livet består nettopp og først og fremst i dette – at et vesen på ethvert tidspunkt er det samme og likevel noe an-

net. Livet er derfor også en motsigelse som er tilstede i ting og prosesser sjøl, og som stadig oppstår av seg sjøl og løser seg sjøl. Så snart som motsigelsen opphører, tar også livet slutt og døden inntreffer. Vi har også sett at vi heller ikke på tenkningens område kan unngå motsigelser; og at for eksempel motsigelsen mellom menneskets ubegrensa evne fra naturen av til å oppta kunnskap og evnens faktiske eksistens hos mennesker som er begrensa ved ytre vilkår og besitter begrensa forståelse, får sin løsning i det som — i hvert fall i praksis for oss — er ei endeløs rekke av generasjoner i uendelig framgang.

... et av grunnprinsippene i høyere matematikk er den motsigelsen at under visse omstendigheter kan rette linjer og kurver være det samme ...

Men til og med den lavere matematikken vrir av motsigelser.⁸

Lenin illustrerte det allmenne ved motsigelsen på følgende måte:

I matematikken: + og ÷. Differensial og integral.

I mekanikken: Aksjon og reaksjon.

I fysikken: Positiv og negativ elektrisitet.

I kjemien: Forening og spalting av atomer.

I samfunnsvitenskapen: Klassekampen.⁹

I krig er angrep og forsvar, framrykking og retrett, seier og nederlag alle gjensidig motstridende foreteelser. Det ene kan ikke eksistere uten det andre. De to sidene står på samme tid i strid med og i gjensidig avhengighet av hverandre, og dette utgjør en krig i dens helhet, driver utviklinga av den framover og løser dens problem.

Enhver forskjell i menneskenes oppfatninger bør betraktes som ei gjenspeiling av en objektiv motsigelse. Objektive motsigelser gjenspeiles i subjektiv tenkning, og denne prosessen utgjør oppfatningenes motstridende bevegelse, driver utviklinga av tenkninga framover og løser uopphørlig problemer i menneskenes tenkning.

Motsetning og kamp mellom ulike slag av ideer forekommer stadig i partiet. Dette er ei gjenspeiling i partiet av motsigelsene mellom klassene og mellom det gamle og det nye i samfunnet. Hvis det ikke fantes motsigelser i partiet og ikke noen ideologiske kamper for å løse dem, ville partiets liv ta slutt.

Slik er det allerede klart at det eksisterer motsigelser allment og i alle prosesser, såvel i de enkle som de kompliserte bevegelsesformene, såvel i objektive som ideologiske foreteelser. Men eksisterer det motsigelser også på det innledende stadiet til hver prosess? Finnes det en bevegelse av motsetninger fra begynnelse til slutt i hver enkelt tings utviklingsprosess?

Som det framgår av de artikler hvor sovjetiske filosofer kritiserer Deborins skole, hevder denne at motsigelser ikke framtrer ved begynnelsen av en prosess, men først når den har utvikla seg til et visst stadium. Hvis dette var tilfelle, ville årsaken til prosessens utvikling før dette stadiet være en ytre og ikke en indre. Deborin henfaller såleis til de metafysiske teoriene om ytre årsaker og om mekanisme. Når Debo-

rins skole tillemper dette synet i analysa av konkrete problemer, ser den bare forskjeller, men ingen motsigelser mellom kulakene og bøndene i allmennhet under de rådende forhold i Sovjetunionen, og er slik fullt ut enig med Bukharin¹⁰. Når den analyserer den franske revolusjonen, hevder den at det før revolusjonen like ens bare fantes forskjeller, men ingen motsigelser innen tredjestanden, som var sammensatt av arbeiderne, bøndene og borgerskapet. Disse synsmåtene til Deborinskolen er anti-marxistiske. Denne skolen forstår ikke at hvilken som helst forskjell allerede inneholder en motsigelse og at forskjell i seg sjøl er en motsigelse. Arbeid og kapital har stått i motsetning til hverandre helt siden de to klassene oppsto, motsigelsen var i begynnelsen bare ikke skjerpa ennå. Til og med under de samfunnsmessige vilkåra som rår i Sovjetunionen, finnes det et skille mellom arbeidere og bønder. Nettopp denne forskjellen er en motsigelse, sjøl om den til forskjell fra motsigelsen mellom arbeid og kapital, ikke kommer til å skjerpes til antagonisme eller ta form av klassekamp. Arbeiderne og bøndene har oppretta et fast forbund i løpet av den sosialistiske oppbygginga og er i ferd med steg for steg og løse denne motsigelsen under framrykkinga fra sosialisme til kommunisme. Spørsmålet er et spørsmål om forskjellige slag av motsigelser, ikke om det finnes eller ikke finnes motsigelser. Motsigelsen er allmenn, absolutt, den er tilstede i alle tings utviklingsprosess og gjennomsyrrer hver prosess fra begynnelse til slutt.

Hva menes det med at det oppstår en ny prosess? Den gamle enheten med de motsetninger den består av, viker plassen for en ny enhet med de motsetninger den består av, hvorpå en ny prosess oppstår for å erstatte den gamle. Den gamle prosessen slutter og den nye begynner. Den nye prosessen inneholder nye motsigelser og innleder sine egne motsigelsers utviklingshistorie.

Som Lenin framholdt, ga Marx i *Kapitalen* ei mønstergyldig analyse av motsetningenes bevegelse som løper gjennom alle tings utviklingsprosess fra begynnelse til slutt. Dette er den metode som må anvendes ved studiet av alle tings utvikling. Også Lenin anvendte denne metoden på riktig måte og holdt fast ved den i alle sine skrifter.

I *Kapitalen* analyserer Marx først det enkleste, vanligste og mest grunnleggende, mest utbredte og dagligdagse *forholdet* i det borgerlige (vare-)samfunnet, et forhold som forekommer millioner av ganger, nemlig varebyttet. I denne svært enkle foreteelsen (i denne «cella» av det borgerlige samfunn) avdekker analysa *alle* motsigelsene (eller kimene til *alle* motsigelsene) i det moderne samfunnet. Den videre framstillinga viser oss utviklinga (*både* vekst og bevegelse) av disse motsigelsene og av dette samfunnet i Σ (summen) av dets enkelte deler fra dets begynnelse til dets slutt.

Lenin la til: »Dette må også være metoden for framstillinga (eller studiet) av dialektikken overhodet»¹¹.

Kinesiske kommunister må lære seg denne metoden. Bare da vil de være i stand til på riktig sett å analysere den kinesiske revolusjonens historie og nåværende stilling og dra slutninger om dens framtid.

III. MOTSIGELSENS SÆREGENHET

Motsigelser finnes i alle tings utviklingsprosess. De gjennomtrenger hver tings utviklingsprosess fra begynnelse til slutt. Dette er motsigelsens allmengyldige og absolutte karakter, som vi har diskutert ovenfor. La oss nå diskutere motsigelsens særegenhet og relativitet.

Dette problemet bør studeres på flere plan.

For det første har motsigelsen i hver form av materiens bevegelse sin særegenhet. Menneskets kunnskap om materien er kunnskap om dens bevegelsesformer, for det finnes ikke noe annet i denne verden enn materie i bevegelse, og denne bevegelsen må ta visse former. Når vi betrakter hver enkelt form av materiens bevegelse, må vi merke oss de trekk den har felles med andre bevegelsesformer. Men det som er spesielt viktig og nødvendig, ettersom det utgjør grunnlaget for vår kunnskap om en ting, er å legge merke til det som er særegent for denne formen av materiens bevegelse, nemlig å iaktta den kvalitative forskjellen mellom denne formen av bevegelse og andre former. Bare når vi har gjort dette, kan vi skille mellom tingene. Enhver bevegelsesform inneholder i seg sjøl sin egen særegne motsigelse. Denne særegne motsigelsen utgjør det særegne vesenet som skiller en ting fra en annen. Den er den indre årsaken eller, som det også kan kalles, grunnlaget for den veldige mangfoldighet av ting i verden. Det finnes mange bevegelsesformer i naturen, mekanisk bevegelse, lyd, lys, varme, elektrisitet, spalting, forbindelse og så videre. Alle disse formene er gjensidig avhengig av hverandre. Men hver av dem er i sitt vesen ulik de andre. Hver bevegelsesforms særegne vesen bestemmes av den særegne motsigelsen i den. Dette gjelder ikke bare for naturen, men også for samfunnsmessige og ideologiske foreteelser. Enhver samfunnsform, enhver form for ideologi har sin egen særegne motsigelse og sitt særegne vesen.

Vitenskapene skiller seg fra hverandre nettopp på grunn av de særegne motsigelser som ligger i deres respektive studieobjekt. Slik utgjør den motsigelsen som er særegen for et visst slag av foreteelse studieobjektet for en særskilt vitenskap. For eksempel, positive og negative tall i matematikken; aksjon og reaksjon i mekanikken; positiv og negativ elektrisitet i fysikken; spalting og forbindelse i kjemien; produktivkrefter og produksjonsforhold, klasser og klassekamp i samfunnsvitenskapen; angrep og forsvar i militærvitenskapen; idealisme og materialisme, den metafysiske anskuelsen og den dialektiske anskuelsen i filosofien, og så videre – alle disse er studieobjekter for forskjellige greiner av vitenskapen nettopp på grunn av at hver grein har

sin egen særegne motsigelse og sitt særegne vesen. Hvis vi ikke forstår motsigelsens allmengyldighet, kan vi sjølsagt ikke på noen måte avdekke den allmenne årsaken eller det allmenne grunnlaget for tingenes bevegelse eller utvikling. Hvis vi imidlertid ikke studerer det særegne ved motsigelsen, kan vi ikke på noen måte bestemme det særegne vesen ved en ting, som skiller den fra andre ting, avdekke den særegne årsaken eller det særegne grunnlaget for en tings bevegelse eller utvikling og heller ikke skille en ting fra en annen og avgrense de ulike vitenskapsområder fra hverandre.

Når det gjelder gangen i utviklinga av den menneskelige kunnskapen, foregår det alltid en gradvis vekst fra kunnskap om enkelte og særskilte ting til kunnskapen om ting i allmenhet. Bare når mennesket kjenner det særegne vesenet hos mange ulike ting, kan det gå videre til å generalisere og til å kjenne tingenes felles vesen. Når mennesket har oppnådd kunnskap om dette felles vesen, bruker det det som veiledning og går videre til å studere ulike konkrete ting, som ennå ikke har vært gjenstand for studier, eller som ikke har vært studert grundig nok, og til å avdekke det særegne vesen hos hver av tingene. Bare på denne måten er mennesket i stand til å utfylle, berike og utvikle sin kunnskap om deres felles vesen og hindre at denne kunnskapen visner eller forsteines. Dette er de to erkjennelsesprosessene, den ene fra det særegne til det allmenne, og det andre fra det allmenne til det særegne. Slik beveger erkjennelsen seg alltid syklisk, og (så lenge en holder seg strengt til den vitenskapelige metoden) fører hver sykel den menneskelige kunnskapen et trinn høyere og gjør den på det viset stadig djupere. Den feilen våre dogmatikere gjør i dette spørsmålet består i at de på den ene sida ikke forstår at vi må studere det særegne ved motsigelsen og forstå de enkelte tings særegne vesen før vi fullt ut kan forstå motsigelsens allmengyldighet og tingenes felles vesen, og at de på den andre sida ikke forstår at vi etter å ha oppnådd kunnskap om tingenes felles vesen, må gå videre og studere de konkrete ting som ennå ikke har vært gjenstand for grundige studier eller som nettopp har oppstått. Våre dogmatikere er lathanser. De nekter å foreta et nøye studium av konkrete ting, de betrakter allmenne sannheter som noe som trer fram av det tomme intet, de forvandler dem til reint abstrakte ubegripelige formler. Slik fornekte og omkalfatrer de fullstendig det normale forløpet for menneskenes kunnskap om sannheten. De forstår heller ikke det innbyrdes sambandet mellom de to erkjennelsesprosessene — fra det særegne til det allmenne og deretter fra det allmenne til det særegne. De forstår ingen ting av den marxistiske kunnskapsteorien.

Det er ikke bare nødvendig å studere den særegne motsigelsen og det særegne vesenet som er bestemt av denne motsigelsen i ethvert stort system av materiens bevegelsesformer, men også å studere den særegne motsigelsen og vesenet i hver prosess av den lange utviklinga som enhver form av materiens bevegelse gjennomgår. I enhver form for bevegelse er hver utviklingsprosess som er virkelig (og ikke innbilt) kvalitativt forskjellig. Våre studier må framheve og ta utgangspunkt i dette.

Kvalitativt forskjellige motsigelser kan bare løses med kvalitativt forskjellige metoder. For eksempel løses motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet ved den sosialistiske revolusjonens metode; motsigelsene mellom de store massene av folket og det føydale systemet løses ved den demokratiske revolusjonens metode; motsigelsen mellom koloniene og imperialismen løses ved den nasjonale revolusjonære krigens metode; motsigelsen mellom arbeiderklassen og bondeklassen i det sosialistiske samfunnet løses ved metoden å kollektivisere og mekanisere jordbruket; motsigelser i det kommunistiske partiet løses ved metoden med kritikk og sjølkritikk; motsigelsen mellom samfunn og natur løses ved metoden å utvikle produktivkreftene. Prosessene forandres, gamle prosesser og gamle motsigelser forsvinner, nye prosesser og nye motsigelser oppstår, og metodene for å løse motsigelser skifter i samsvar med dette. I Russland var det en grunnleggende forskjell såvel mellom den motsigelsen som blei løst av Februarrevolusjonen og den motsigelsen som blei løst av Oktoberrevolusjonen, som mellom de metoder som blei brukt for å løse dem. Marxist-leninister må strengt iaktta prinsippet om å anvende forskjellige metoder for å løse forskjellige motsigelser. Dogmatikerne tar ikke hensyn til dette prinsippet. De forstår ikke at vilkåra er forskjellige i forskjellige slags revolusjoner, og forstår derfor heller ikke at en må anvende forskjellige metoder for å løse forskjellige motsigelser. Tvert om nytter de stivbeint hva de innbiller seg er en uforanderlig formel og tillemper den vilkårlig over alt, noe som bare fører til tilbakeslag for revolusjonen eller lager ei sorgelig vase av noe som kunne vært gjort bra.

For å avdekke det særegne ved motsigelsene i en hvilken som helst prosess i utviklinga av en ting i deres helhet eller innbyrdes forbindelser, det vil si, for å avdekke prosessens vesen, er det nødvendig å avdekke det særegne ved de to sidene i hver av motsigelsene i prosessen. Ellers vil det være umulig å oppdage prosessens vesen. Dette krever like ens den største oppmerksomhet i våre studier.

I enhver betydelig foreteelses utviklingsforløp finnes det mange motsigelser. I forløpet av den kinesiske borgerlig-demokratiske revolusjon, der vilkåra er overmåte kompliserte, finnes for eksempel motsigelsen mellom alle de undertrykte klassene i det kinesiske samfunnet og imperialismen, motsigelsen mellom de store massene av folket og føydalismen, motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet, motsigelsen mellom bøndene og småborgerskapet i byene på den ene sida og borgerskapet på den andre sida, motsigelsen mellom de ulike reaksjonære herskende gruppene og så videre. Disse motsigelsene kan ikke behandles på samme måte, ettersom hver av dem har sin særegenhet. Dessuten kan ikke de to sidene i hver motsigelse behandles på samme måte ettersom hver side har sine egne kjennetegn. Vi som er engasjert i den kinesiske revolusjonen, bør ikke bare forstå det særegne ved disse motsigelsene i deres helhet, det vil si deres innbyrdes forbindelser, men også studere de to sidene ved hver motsigelse som det eneste midlet til å forstå helheten. Når vi snakker om å forstå hver side i motsigelsen, mener vi å forstå hvilken spesiell stil-

ling hver side inntar, hvilke konkrete former den antar i dens gjensidige avhengighet av og i dens motsetning til den motsatte sida og hvilke konkrete metoder som nyttes i kampen med dens motsetning, når de to er både avhengig av og i motsetning til hverandre og også etter at avhengigheten er brutt. Det er svært viktig å studere disse problemene. Det var nettopp dette Lenin mente da han sa at det vesentlige i marxismen, marxismens levende sjel, er den konkrete analysen av konkrete vilkår.¹² Våre dogmatikere har krenket Lenins lære. De anvender aldri hjernen til å analysere noe på konkret vis og i sine skrifter og taler bruker de alltid sjablonger uten innhold og skaper på den måten en svært dårlig arbeidsstil i partiet vårt.

Når vi studerer et problem, må vi sky subjektivisme, ensidighet og overflatiskhet. Å være subjektiv betyr å ikke betrakte problemer objektivt, det vil si ikke å anlegge det materialistiske synspunktet når en betrakter problemer. Jeg har drøfta dette i mitt essay «Om praksis». Å være ensidig betyr å ikke se allsidig på problemer, for eksempel bare å forstå Kina, men ikke Japan, bare det kommunistiske partiet, men ikke Kuomintang, bare proletariatet, men ikke borgerskapet, bare bøndene, men ikke godseierne, bare de gunstige vilkåra, men ikke de vanskelige, bare fortida, men ikke framtida, bare enkelte deler, men ikke helheten, bare manglene, men ikke det som er oppnådd, bare anklagerens argumenter, men ikke forsvarerens, bare underjordisk revolusjonært arbeid, men ikke åpent revolusjonært arbeid og så videre. Kort sagt, det betyr ikke å forstå kjennetegnene ved begge sidene i en motsigelse. Det er dette vi mener med å betrakte et problem ensidig. Det kan også kalles å se delen, men ikke helheten, ikke se skogen for bare trær. På denne måten er det umulig å finne en metode til å løse en motsigelse, det er umulig å utføre de oppgaver som revolusjonen stiller, å gjennomføre et oppdrag på en bra måte eller på et riktig sett utvikle ideologisk kamp i partiet. Da Sun Wu Tzu diskuterte militærvitenskapen og sa: «Kjenn fienden og kjenn deg sjøl, og du kan utkjempe hundre slag uten fare for nederlag»¹³, sikta han til de to sidene i et slag. Wei Cheng¹⁴ fra Tangdynastiet forsto også hvor feilaktig ensidigheten er, da han sa: «Lytt til begge sider, og du vil bli opplyst, enser du bare den ene, kommer du til å bli overrasket av nattemørket.» Men våre kamerater ser ofte ensidig på problemene, og derfor støter de ofte på uante hindringer. I romanen *Shui Hu Chuan* angrep Sung Chiang byen Chu¹⁵ tre ganger. To ganger ble han slått fordi han ikke visste noe om de lokale vilkåra og anvendte en feilaktig metode. Seinere endra han metode; først undersøkte han situasjonen og gjorde seg kjent med virvaret av veier, deretter sprengte han forbundet mellom byene Li, Hu og Chu og sendte sine menn forkledte inn i fiendens leir for å ligge på vakt der, idet han anvendte en krigslist som likner den som blir skildra i den utenlandske historien om den trojanske hesten. Og tredje gangen vant han. Det fins mange eksempler på materialistisk dialektikk i *Shui Hu Chuan*, og av dem er episoden med de tre angrepene mot byen Chu ett av de beste. Lenin sa:

... for virkelig å kjenne et objekt, må vi innbefatte og studere alle sider ved det, alle sammenhenger og »formidlinger». Vi vil aldri fullt ut oppnå dette, men kravet om allsidighet er en beskyttelse mot mistak og stivbeinhet.¹⁶

Vi bør minnes hans ord. Å være overfladisk betyr verken å ta hensyn til kjennetegnene ved en motsigelse i sin helhet eller til kjennetegnene ved hver av sidene; det betyr å fornekte nødvendigheten av å trenge djupt ned i en ting og omhyggelig studere kjennetegnene ved motsigelsen i den, men i stedet bare å betrakte den på avstand, og etter å ha fått et glimt av det ytre omrisset, straks forsøke å løse motsigelsen (å besvare et spørsmål, bilegge en tvist, utføre et arbeide eller lede en militær operasjon). Denne måten å gjøre ting på må føre til vanskeligheter. Årsaken til at de dogmatiske og empiristiske kameratene i Kina har gjort feil, ligger nettopp i deres subjektive, ensidige og overfladiske måte å betrakte tingene på. Å være overfladisk og ensidig er samtidig å være subjektiv. For alle objektive ting er i virkeligheten innbyrdes forbundet og blir styrt av indre lover. Men i stedet for å sette seg som oppgave å gjenspeile ting slik de virkelig er, betrakter noen mennesker tingene bare ensidig og overfladisk, de kjenner verken forbindelsene mellom tingene innbyrdes eller deres indre lover, og derfor er deres metode subjektiv.

Ikke bare har hele den prosessen som utgjøres av motsetningenes bevegelse i utviklinga av ting, både hva deres innbyrdes forbindelser med hverandre og hver av sidene anngår, særtrekk som vi må vie oppmerksomhet. Hvert stadium i prosessen har sine særtrekk som vi også må vie oppmerksomhet.

Den grunnleggende motsigelsen i en tings utviklingsprosess og prosessens vesen som er bestemt av denne grunnleggende motsigelsen, forsvinner ikke før prosessen er fullført. Men i en langvarig prosess er vilkåra vanligvis ulike på hvert stadium. Årsaken er at sjøl om den grunnleggende motsigelsens natur i en tings utviklingsprosess og prosessens vesen består uendra, så blir den grunnleggende motsigelsen stadig skjerpa ettersom den går fra ett stadium og over i et annet i den langvarige prosessen. I tillegg skjerpes noen av de tallrike større eller mindre motsigelsene, som er bestemt eller påvirket av den grunnleggende motsigelsen, andre blir midlertid eller delvis løst eller dempa og en del nye oppstår. Prosessen faller følgelig i stadier. Dersom en ikke eger oppmerksomhet til stadiene i en tings utviklingsprosess, kan en ikke behandle motsigelsene i den på riktig vis.

Da for eksempel frikonkurranseeraens kapitalisme utviklet seg til imperialism, skjedde det ingen endringer i klassenaturen til de to grunnleggende motsatte klassene, nemlig proletariatet og borgerskapet, og heller ikke i samfunnets kapitalistiske vesen. Motsigelsen mellom disse to klassene ble imidlertid skjerpa, motsigelsen mellom monopolkapital og ikke-monopolkapital oppsto, motsigelsen mellom kolonialmaktene og koloniene ble skjerpa, motsigelsen mellom de kapitalistiske landa, som er resultat av deres ujevne utvikling innbyrdes, framsto særlig skjerpa, og

slik oppsto det spesielle stadiet av kapitalismen, imperialismens stadium. Leninismen er marxismen i imperialismens og den proletariske revolusjonens era, nettopp fordi Lenin og Stalin på en riktig måte har forklart disse motsigelsene og på en riktig måte formulerte den proletariske revolusjonens teori og taktikk for å løse dem.

Ta prosessen for den borgerlig-demokratiske revolusjonen i Kina, som blei innleda med 1911-revolusjonen¹⁷. Også den har flere klart atskilte stadier. Særlig representerer revolusjonen i den perioden da den sto under borgerlig ledelse og revolusjonen i den periode da den står under proletarisk ledelse to vidt forskjellige historiske stadier. Den proletariske ledelsen har med andre ord forandra hele revolusjonens utseende fra grunnen av, har frambrakt ei nygruppering av klassene, gitt støtet til et veldig oppsving i bonderevolusjonen, gitt revolusjonen mot imperialismen og føydalismen en grundig karakter, skapt muligheten av overgangen fra den demokratiske revolusjonen til den sosialistiske revolusjonen og så videre. Ikke noe av dette var mulig i den perioden da revolusjonen sto under borgerlig ledelse. Sjøl om det ikke har funnet sted noen endringer i naturen til hovedmotsigelsen i prosessen som helhet, det vil si i prosessens anti-imperialistiske, antiføydale, demokratisk-revolusjonære natur (den andre sida er dens halvkoloniale og halvføydale natur), har denne prosessen ikke desto mindre gjennomgått flere utviklingsstadier i løpet av over 20 år. I denne tida har mange store hendelser funnet sted – revolusjonens sammenbrudd i 1911 og opprettinga av krigsherrenes regime i nord, opprettinga av den første nasjonale enhetsfronten og revolusjonen i 1924 - 27¹⁸, sprenginga av enhetsfronten og borgerskapets faneflukt til kontrarevolusjonens side, krigen mellom de nye krigsherrene, den agrarrevolusjonære krigen¹⁹, opprettinga av den andre nasjonale enhetsfronten og motstandskrigen mot Japan. Disse stadiene preges av særegne trekk som tilspissinga av visse motsigelser (f.eks. den agrarrevolusjonære krigen og den japanske invasjonen i de fire nordøstlige provinsene²⁰), den delvise eller midlertidige løsinga av andre motsigelser (f.eks. tilintetgjøringa av krigsherrene i nord og konfiskeringa av godseiernes jord) og framkomsten av nye motsigelser (f.eks. konfliktene mellom de nye krigsherrene og godseiernes gjenerobring av jorda etter tapet av våre revolusjonære baseområder i sør).

Ved studiet av motsigelsens særegenheter i hvert stadium av en tings utviklingsprosess, må vi ikke bare betrakte dem i deres gjensidige forbindelser med hverandre og i deres helhet. Vi må også undersøke de to sidene ved hver motsigelse.

La oss for eksempel se på Kuomintang og Kinas Kommunistiske Parti. Ta en side, Kuomintang. Under den første enhetsfrontens periode gjennomførte Kuomintang Sun Yat-sens Tre store politiske retningslinjer for forbund med Russland, samarbeide med det kommunistiske partiet og hjelp til bøndene og arbeiderne. Følgelig var det revolusjonært og livsdugelig, det var en allianse mellom ulike klasser for den demokratiske revolusjonen. Etter 1927 forandret imidlertid Kuomintang seg til sin motsetning og blei ei reaksjonær blokk sammensatt av godseiernes og storborgerskapet.

Etter Sian-intermessioet²¹ i desember 1936 påbegynte det ei ny forandring i retning av å avslutte borgerkrigen og samarbeide med det kommunistiske partiet for felles motstand mot den japanske imperialismen. Slik har særtrekka ved Kuomintang vært i de tre stadiene. Disse særtrekka har sjølsagt oppstått av en mengde forskjellige årsaker. Ta så den andre sida, Kinas Kommunistiske Parti. Under den første enhetsfrontens periode, var Kinas Kommunistiske Parti i sin barndom. Det leda modig revolusjonen i 1924-27, men avslørte umodenhet ved den oppfatninga det hadde av revolusjonens karakter, oppgaver og metoder, og som følge av dette blei det mulig for Chen Tu-hsiuismen²², som sto fram under den siste delen av denne revolusjonen, å gjøre seg gjeldende og forårsake nederlaget for revolusjonen. Etter 1927 leda det kommunistiske partiet modig den agrarrevolusjonære krigen og skapte den revolusjonære armeen og de revolusjonære baseområder. Det gjorde imidlertid eventyrpolitiske feil som tilføyde både armeen og baseområdene svært store tap. Fra 1935 av har partiet korrigert disse feila og har leda den nye enhetsfronten for motstand mot Japan. Denne store kampen er nå under utvikling. På det nåværende stadium er det kommunistiske partiet et parti som har bestått prøven i to revolusjoner og har erverva seg en stor rikdom på erfaringer. Slik har særtrekka ved Kinas Kommunistiske Parti vært i de tre stadiene. Også disse trekka har oppstått av en mengde forskjellige årsaker. Uten å studere begge disse setta av særtrekk, kan vi ikke forstå de særegne forholda mellom de to partiene under deres ulike utviklingsstadier, nemlig opprettinga av en enhetsfront, sprenginga av enhetsfronten og opprettinga av en ny enhetsfront. Noe som er enda mer grunnleggende for studiet av særtrekka ved de to partiene, er å undersøke klassegrunnlaget til de to partiene og de motsigelser som har oppstått ut fra dette mellom hvert av partiene og andre krefter under forskjellige perioder. I den perioden da Kuomintang hadde sitt første samarbeide med det kommunistiske partiet, sto det for eksempel i motsetning til den utenlandske imperialismen og var derfor anti-imperialistisk. På den andre sida sto det i motsetning til de store massene av folket i landet. Sjøl om det i ord lova arbeiderne mange goder, ga det dem i virkeligheten lite eller ingenting. I den perioden da Kuomintang gjennomførte den anti-kommunistiske krigen, samarbeida det med imperialismen og føydalismen mot de store massene av folket og tok fra dem alt det de hadde vunnet i revolusjonen og skjerpa dermed motsigelsene i forholdet til dem. I den nåværende perioden av den anti-japanske krigen, står Kuomintang i motsetning til den japanske imperialismen og ønsker samarbeid med det kommunistiske partiet, men uten å dempe kampen mot det kommunistiske partiet og folket eller undertrykkinga av dem. Hva det kommunistiske partiet angår, har det alltid, i hver periode, stått sammen med de store massene av folket mot imperialisme og føydalisme, men i den nåværende anti-japanske krigens periode, har det ført en moderat politikk overfor Kuomintang og de innenlandske føydale kreftene fordi Kuomintang har erklært seg som tilhenger av motstand mot Japan. De omstendighetene som er nevnt ovenfor har resultert i at de

to partiene snart har vært i forbund med hverandre, snart i kamp med hverandre, og i løpet av forbundsperiodene har det til og med vært en komplisert tilstand av forbund og kamp på en og samme tid. Dersom vi ikke studerer særtrekka ved begge sidene i motsigelsen, vil vi være ute av stand til å forstå ikke bare hvert partis forhold til andre krefter, men også forholdene mellom de to partiene.

Slik kan vi se at når vi studerer det særegne ved en hvilken som helst type av motsigelse – motsigelsen i hver form av materiens bevegelse, motsigelsen i hver av dens utviklingsprosesser, de to sidene av motsigelsen i hver prosess, motsigelsen på hvert trinn av prosessen og de to sidene av motsigelsen på hvert trinn – når vi studerer det særegne ved alle disse motsigelsene må vi ikke være subjektive og vilkårlige, men analysere det på et konkret vis. Uten konkret analyse kan det ikke finnes noen kunnskap om det særegne ved noen motsigelse. Vi må alltid minnes Lenins ord om den konkrete analysen av konkrete vilkår.

Marx og Engels var de første som skaffet oss framragende modeller for slik konkret analyse.

Da Marx og Engels anvendte loven om motsigelser i ting på studiet av den samfunnshistoriske prosessen, oppdaga de motsigelsen mellom produktivkreftene og produksjonsforholda; de oppdaga motsigelsen mellom de utbytende og de utbytta klassene og den derav følgende motsigelsen mellom den økonomiske basis og dens overbygning (politikk, ideologi osv.), og de oppdaga hvordan disse motsigelsene ufravikelig leda til forskjellige slags samfunnsmessige revolusjoner i forskjellige slags klassesamfunn.

Da Marx anvendte denne loven i studiet av det kapitalistiske samfunnets økonomiske struktur, oppdaga han at hovedmotsigelsen i dette samfunnet er motsigelsen mellom produksjonens samfunnsmessige karakter og eiendommens private karakter. Denne motsigelsen gir seg uttrykk i motsigelsen mellom produksjonens organiserte karakter i de enkelte bedriftene og dens anarkiske karakter i samfunnet som helhet. I klasseforholda kommer den til uttrykk i motsigelsen mellom borgerskapet og proletariatet.

Ettersom antallet av ting er enormt og det ikke finnes noen grense for deres utvikling, blir det som er allmengyldig i en sammenheng særegent i en annen. Omvendt blir det som er særegent i en sammenheng, allmengyldig i en annen. Motsigelsen i det kapitalistiske systemet mellom produksjonens samfunnsmessige karakter og den private eiendomsretten til produksjonsmidlene er felles for alle land der kapitalismen består og utvikles. Hva kapitalismen angår, utgjør dette motsigelsens allmengyldighet. Men denne motsigelsen i kapitalismen tilhører bare et visst stadium i klassesamfunnets allmenne utvikling. Når det gjelder motsigelsen mellom produktivkreftene og produksjonsforholda i klassesamfunnet som helhet, utgjør den motsigelsens særegenhet. I løpet av sin analyse av det særegne ved alle disse motsigelsene i det kapitalistiske samfunnet, ga Marx imidlertid en enda mer djuptgående, dekkende og fullsten-

dig klargjøring av det allmenne ved motsigelsen mellom produktivkreftene og produksjonsforholda i klassesamfunnet i allmennhet.

Ettersom det særegne er forent med det allmengyldige, og ettersom det allmenne så vel som det særegne ved motsigelsen finnes i alle ting, og det allmenne ligger i det særegne, bør vi når vi studerer et objekt, forsøke å oppdage både det særegne og det allmenne og deres innbyrdes forbindelser, og å oppdage både særegenhet og allmengyldighet og deres innbyrdes forbindelser i objektet sjøl og å oppdage dette objektets gjensidige forbindelser med de mange objektene utenfor det. Da Stalin i sitt berømte verk *Leninismens grunnlag* forklarte leninismens historiske røtter, analyserte han den internasjonale situasjonen som leninismen oppsto under, de motsigelser i kapitalismen som nådde sitt høydepunkt under imperialismen og viste hvordan disse motsigelsene gjorde den proletariske revolusjonen til et spørsmål om umiddelbar handling, og skapte gunstige vilkår for et direkte stormangrep på kapitalismen. Han analyserte dessuten grunnene til at Russland blei leninismens vugge, til at det tsaristiske Russland blei brennpunktet for alle motsigelsene i imperialismen og til at det var mulig for det russiske proletariatet å bli det internasjonale proletariatets fortropp. Slik analyserte Stalin motsigelsens allmengyldighet i imperialismen og viste dermed hvorfor leninismen er marxismen i imperialismens og den proletariske revolusjonens epoke, og samtidig analyserte han det særegne ved den tsaristiske russiske imperialismen i denne allmenne motsigelsen, og viste dermed hvorfor Russland blei fødestedet for den proletariske revolusjonens teori og taktikk, og hvordan motsigelsens allmengyldighet er innholdet i denne særegenheten. Stalins analyse har gitt oss en modell for hvordan vi skal forstå motsigelsens særegenhet og allmengyldighet og deres innbyrdes forbindelser med hverandre.

Når det gjelder spørsmålet om å anvende dialektikken i studiet av objektive foreteelser, innskjerper Marx og Engels og likeens Lenin og Stalin, at vi på ingen måte må være subjektive og vilkårlige, men, at vi ut fra de konkrete vilkår som finnes i disse foreteelsenes virkelige objektive bevegelse må finne deres konkrete motsigelser, hver sides konkrete stilling i hver motsigelse og motsigelsenes konkrete forhold innbyrdes. Våre dogmatikere har ikke denne innstillinga til sine studier og kan derfor aldri komme fram til noe riktig. Vi må ta deres fiasko som en advarsel og lære å tilegne oss denne innstillinga, som er den eneste riktige i studier.

Forholdet mellom motsigelsens allmengyldighet og særegenhet er forholdet mellom motsigelsens allmenne karakter og dens individuelle karakter. Med det første mener vi at motsigelser eksisterer i og løper gjennom alle prosesser fra begynnelse til slutt; bevegelse, ting, prosesser, tenkning – alt dette er motsigelser. Å fornekte motsigelser er å fornekte alt. Dette er en allmengyldig sannhet, som gjelder for alle tider og for alle land og som ikke tillater noe unntak. Av dette følger motsigelsens allmenne karakter, det absolutte ved den. Men den allmenne karakteren er inneslutta i hver individuell karakter; uten individuell karakter kan det ikke finnes

noen allmenn karakter. Hvis all individuell karakter blei fjerna, hva ville da bli igjen av den allmenne karakteren? Individuell karakter oppstår fordi hver motsigelse er særegen. All individuell karakter eksisterer vilkårlig og midlertidig og er følgelig relativ.

Denne sannheten om allmenn og individuell karakter, om det absolutte og det relative, er kvintessensen av problemet om motsigelser i ting. Å ikke forstå den er jamngodt med å oppgi dialektikken.

IV. HOVEDMOTSIGELSEN OG DEN VIKTIGSTE SIDA I EN MOTSIGELSE

Det er framleis to punkter i problemet om motsigelsens særegenhet som må skilles ut for analyse, nemlig hovedmotsigelsen og hovedsida i motsigelsen.

Det er mange motsigelser i en sammensatt tings utviklingsprosess, og en av dem er nødvendigvis hovedmotsigelsen. Dennes eksistens og utvikling bestemmer eller innvirker på eksistensen og utviklinga av de andre motsigelsene.

I det kapitalistiske samfunn utgjør for eksempel de to motsatte kreftene, proletariatet og borgerskapet, hovedmotsigelsen. De øvrige motsigelsene, slik som de mellom restene av feudalklassen og borgerskapet, mellom bondesmåborgerskapet og borgerskapet, mellom proletariatet og bondesmåborgerskapet, mellom de ikke-monopolistiske kapitalistene og monopolkapitalistene, mellom borgerlig demokrati og borgerlig fascisme, mellom de kapitalistiske land innbyrdes og mellom imperialismen og koloniene, er alle bestemte av eller påvirkte av denne hovedmotsigelsen.

I et halvkolonialt land som Kina framviser forholdet mellom hovedmotsigelsen og de sekundære motsigelsene et komplisert bilde.

Når imperialistene innleder en aggresjonskrig mot et slikt land, kan alle de ulike klassene i det, med unntak av noen få forrædere, midlertidig forenes i en nasjonal krig mot imperialismen. I et slikt tilfelle blir motsigelsen mellom imperialismen og det landet det gjelder hovedmotsigelsen, mens alle motsigelsene mellom de ulike klassene i landet (innbefattet den mellom føydalsystemet og folkets store masser, som var hovedmotsigelsen) midlertidig inntar en sekundær eller underordnet stilling. Slik var det i Kina under Opiumskrigen i 1840²³, under den kinesisk-japanske krig i 1894²⁴ og under Yi Ho Tuan-krigen i 1900, og slik er det også nå i den pågående kinesisk-japanske krig.

Men i en annen situasjon bytter motsigelsene plass. Når imperialismen ikke utøver sin undertrykkelse i form av krig, men ved mildere metoder – med politiske, økonomiske og kulturelle midler – kapitulerer de herskende klassene i et halvkolonialt land for imperialismen, og de to inngår et forbund, for sammen å undertrykke de breie massene av folket. I en slik situasjon går massene ofte til borgerkrig mot alliansen mellom imperialismen og de føydale klasser, mens imperialismen

ofte tar i bruk indirekte metoder heller enn direkte aksjon for å hjelpe de reaksjonære i de halvkoloniale landa i undertrykkinga av folket, og såleis blir de indre motsigelsene særlig skarpe. Det var dette som skjedde i Kina under Den revolusjonære krigen i 1911, under Den revolusjonære krigen i 1924–27, og under de ti åra med agrarrevolusjonær krig etter 1927. Kriger mellom de ulike reaksjonære, herskende grupper i de halvkoloniale landa, for eksempel krigene mellom krigsherrene i Kina, faller i samme kategori.

Når en revolusjonær borgerkrig har utvikla seg til det punkt hvor den truer sjølve eksistensen til imperialismen og dens lakeier, de hjemlige reaksjonære, tar imperialismen ofte i bruk andre midler for å opprettholde sitt herredømme. Enten forsøker den å splitte den revolusjonære fronten innenfra eller sender militære styrker til direkte unnsetning for de hjemlige reaksjonære. I et slikt tilfelle står den utenlandske imperialismen og den hjemlige reaksjon helt åpent på den ene sida, mens folkets masser står på den andre sida, og utgjør slik hovedmotsigelsen som bestemmer eller påvirker utviklinga av de andre motsigelsene. Den støtte som ulike kapitalistiske land ga de russiske reaksjonære etter Oktoberrevolusjonen, er et eksempel på væpna intervensjon. Chiang Kai-sheks forræderi i 1927 er et eksempel på oppsplitting av den revolusjonære fronten.

Men hva som enn hender, er det ikke den minste tvil om at det på ethvert trinn av en utviklingsprosess bare er en hovedmotsigelse, som spiller den ledende rollen.

Av dette følger at om det i en hvilken som helst prosess er flere motsigelser, må en av dem være hovedmotsigelsen, som spiller den ledende og avgjørende rollen, mens de øvrige inntar en sekundær og underordna stilling. Når vi studerer en hvilken som helst sammensatt prosess, hvor det er to eller flere motsigelser, må vi derfor konsentrere alle anstrengelser om å finne hovedmotsigelsen i den. Så snart vi har grepet denne hovedmotsigelsen, kan vi lett løse alle problemer. Dette er den metode Marx lærte oss ved sitt studium av det kapitalistiske samfunn. På samme måte lærte Lenin og Stalin oss denne metoden gjennom sine studier av imperialismen og den allmenne krisa i kapitalismen, og gjennom sine studier av sovjet-økonomien. Det finnes tusenvis av lærde og handlingens menn som ikke forstår den, og resultatet er at de går vill i tåka, er ute av stand til å trenge inn til kjernen av et problem og naturlig nok ikke klarer å finne en måte å løse motsigelsene i det på.

Som sagt må en ikke behandle alle motsigelser i en prosess som likeverdige, men skille mellom hovedmotsigelsen og de sekundære motsigelsene, og egne særskilt oppmerksomhet om å gripe hovedmotsigelsen. Men bør vi i en hvilken som helst gitt motsigelse, enten den er hovedmotsigelsen eller en sekundær motsigelse, behandle de to motsatte sidene som likeverdige? Igjen nei. I enhver motsigelse er utviklinga av de motsatte sidene ujevn. I blant synes de å være i likevekt. Dette er imidlertid bare midlertidig og relativt, mens ujevnheten er grunnleggende. Den ene av de to motsatte sidene må være hovedsida, den andre sekundær. Hovedsida er den som

spiller den ledende rollen i motsigelsen. En tings natur blir i hovedsak bestemt av hovedsida i motsigelsen, den sida som inntar den framherskende stilling.

Men denne situasjonen er ikke statisk. Hovedsida og den sekundære sida i en motsigelse forvandler seg til hverandre og tingens natur endrer seg i samsvar med dette. I en gitt prosess eller på et gitt trinn i utviklinga av en motsigelse, er A hovedsida og B den sekundære sida; på et annet trinn eller i en annen prosess er rollene bytta om — en forandring som blir bestemt av i hvilken grad hver av sidenes styrke i kampen mot den andre øker eller minker i løpet av utviklinga av en ting.

Vi taler ofte om at »det nye fortrengr det gamle». At det gamle må vike plassen for det nye er en allmenn, evig og ukrenkelig verdenslov. Forvandlinga av en ting til en annen, gjennom sprang av forskjellig art i samsvar med dens vesen og ytre vilkår — det er gjennom denne prosessen at det nye fortrengr det gamle. I enhver ting er det en motsigelse mellom dens nye og dens gamle sider, og dette gir støtet til ei rekke kamper med mange vendinger og omslag. Som et resultat av disse kampene forandres den nye sida fra å være underordna til å bli overordna og rådende, mens den gamle sida forandrer seg fra å være overordna til å bli underordna og gradvis dør ut. Og i det øyeblikk den nye sida blir rådende i forhold til den gamle, forandres den gamle tingen kvalitativt og blir til en ny ting. Vi ser såleis at en tings natur i hovedsak blir bestemt av hovedsida i motsigelsen, den sida som er blitt rådende. Når hovedsida, som er blitt rådende, forandres, forandres en tings natur tilsvarende.

I det kapitalistiske samfunn har kapitalismen forandra seg fra å være ei underordna kraft i den gamle føydale æra til å bli den rådende krafta, og samfunnets natur har i overensstemmelse med dette forandra seg fra føydal til kapitalistisk. I den nye, kapitalistiske æra har de føydale kreftene blitt forandra fra tidligere å ha vært rådende, til å bli underordna og smått om senn dø ut. Dette var tilfellet for eksempel i England og Frankrike. Med utviklinga av produktivkreftene forandrer borgerskapet seg fra å være en ny klasse med en progressiv rolle, til å bli en gammel klasse, som spiller en reaksjonær rolle, inntil den endelig blir styrta av proletariatet og blir en klasse fratatt privateide produksjonsmidler og ribba for makt, hvorpå også den gradvis dør ut. Proletariatet, som er atskillig mer tallrikt enn borgerskapet, og som vokser samtidig med det, men under dets herredømme, er ei ny kraft, som til å begynne med er underordna borgerskapet, men gradvis vokser i styrke, og blir en sjølstendig klasse som spiller den ledende rollen i historia og som til slutt griper den politiske makta og blir den herskende klassen. Derpå forandres samfunnets natur, og det gamle kapitalistiske samfunn blir til det nye sosialistiske samfunn. Dette er den vei som Sovjetsamveldet alt har gått, en vei som alle andre land uunngåelig kommer til å følge.

Se på Kina for eksempel. Imperialismen inntar den fremste stillingen i den motsigelsen der Kina er blitt degradert til en halvkoloni, den undertrykker det kinesiske

folk, og Kina er blitt forandra fra å være et sjølstendig land til å bli et halvkolonialt land. Men denne tilstanden kommer uunngåelig til å bli forandra. I kampen mellom de to sidene vil det kinesiske folkets kraft, som vokser under proletariats ledelse, uunngåelig forandre Kina fra et halvkolonialt til et sjølstendig land, mens imperialismen kommer til å bli styrta, og det gamle Kina kommer uunngåelig til å bli forandra til det nye Kina.

Forandringa av det gamle Kina til det nye Kina medfører også ei forandring i forholdet mellom de gamle føydale kreftene og de nye folkelige kreftene i landet. Den gamle føydale godseierklassen vil bli styrta. Fra å være herskende vil den forandres til den som blir herska over, og også denne klassen kommer smått om senn til å dø ut. Fra å være de som blir herska over vil folket, under proletariats ledelse, bli de herskende. Derpå vil det kinesiske samfunnets natur forandres, og det gamle halvkoloniale og halvføydale samfunnet vil forandres til et nytt demokratisk samfunn.

Eksempler på den slags gjensidig forvandling finnes i vår egen erfaring fra tidligere tider: Ching-dynastiet, som regjerte Kina i nærmere tre hundre år, blei styrta ved revolusjonen i 1911, og det revolusjonære *Tung Meng Hui* under Sun Yat-sens ledelse var for ei tid seierrikt. Under revolusjonskrigen 1924-27 blei de revolusjonære krefter i forbundet mellom kommunistene og Kuomintang forandra fra å ha vært svake til å bli sterke, og vant seier i Nordekspedisjonen, mens krigsherrene i nord, som en gang rådde grunnen, blei styrta. I 1927 blei folkets styrke under kommunistpartiets ledelse sterkt redusert i antall som følge av Kuomintangs angrep, men i og med at de renska opportunisten ut av rekkene, vokste de gradvis igjen. I de revolusjonære baseområdene under kommunistisk ledelse har bondene blitt forvandla fra å være herska over til å bli de herskende, mens godseierne har undergått ei omvendt forvandling. Slik er det alltid i verden, det nye tar det gamles plass, det gamle blir trengt unna av det nye, det gamle fjernes for å gi plass for det nye, og det nye vokser ut av det gamle.

På visse tidspunkter under den revolusjonære kampen veier vanskene tyngre enn de gunstige vilkåra og utgjør dermed hovedsida i motsigelsen, mens de gunstige vilkåra utgjør den sekundære sida. Men de revolusjonære kan gjennom sine anstrengelser steg for steg overvinne vanskene og skape en ny gunstig situasjon. Slik viker en ugunstig situasjon plassen for en gunstig. Det var dette som skjedde etter at revolusjonen hadde slått feil i Kina i 1927 og under Den lange marsjen til den kinesiske Røde armeen. I den kinesisk-japanske krigen som nå pågår, står Kina igjen i en vanskelig situasjon, men vi kan forandre dette og forvandle forholdet mellom Kina og Japan fra grunnen av. Omvendt kan gunstige vilkår forvandle seg til vanskelige om de revolusjonære begår feil. Såleis vendte seieren i revolusjonen 1924-27 seg til nederlag. De revolusjonære baseområdene som vokste opp i de sørlige provinser etter 1927, hadde alle lidd nederlag i 1934.

Når vi arbeider med studier, gjelder det samme for motsigelsen i overgang fra uvitenhet til kunnskap. I begynnelsen av vårt studium av marxismen står vår uvitenhet eller mangelfullt kjennskap til marxismen i motsetning til kunnskap om marxismen. Men gjennom flittige studier kan uvitenhet forvandles til kunnskap, mangelfullt kjennskap til solid kunnskap og blind tillempling av marxismen til mesterlig tillempling av den.

Noen mennesker tror at dette ikke er riktig når det gjelder visse motsigelser. For eksempel i motsigelsen mellom produktivkreftene og produksjonsforholda er produktivkreftene hovedsida, mellom teori og praksis er praksis hovedsida, i motsigelsen mellom den økonomiske basis og overbygningen er basis hovedsida, og det inntrer ingen endringer i deres respektive posisjoner. Dette er den mekaniske materialistiske oppfatninga, ikke den dialektisk materialistiske oppfatninga. Det er riktig at produktivkreftene, praksis og den økonomiske basis allment spiller den viktigste og avgjørende rollen. Den som forneker dette er ikke materialist. Men det må også erkjennes at slike sider som produksjonsforholda, teorien og overbygningen under visse vilkår i sin tur framtrer i den viktigste og avgjørende rollen. Når det ikke lenger er mulig for produktivkreftene å utvikle seg uten ei endring i produksjonsforholda, spiller forandringa av produksjonsforholda den viktigste og avgjørende rollen. Skapelsen og kunngjøringa av den revolusjonære teorien spiller den viktigste og avgjørende rollen i tider som da Lenin sa: »Uten revolusjonær teori kan det ikke finnes noen revolusjonær rørsle.» Når ei oppgave, likegyldig hvilken, må utføres, men det ennå ikke finnes noen rettesnor, metode, plan eller politikk er beslutning om ei rettesnor, en metode, plan eller politikk det viktigste og avgjørende. Når overbygningen (politikk, kultur osv.) hindrer utviklinga i den økonomiske basis, blir politiske og kulturelle endringer viktigst og avgjørende. Går vi mot materialismen når vi sier dette? Nei. Grunnen er at mens vi erkjenner at det i den allmenne historiske utviklinga er det materielle som bestemmer det åndelige og den samfunnsmessige væren, som bestemmer den samfunnsmessige bevissthet, erkjenner vi også – og må erkjenne – at det åndelige virker tilbake på materielle ting, at den samfunnsmessige bevisstheten virker tilbake på den samfunnsmessige væren og at overbygningen virker tilbake på den økonomiske basis. Dette er ikke å gå imot materialismen. Tvert imot, det er å unngå mekanisk materialisme og bestemt hevde den dialektiske materialismen.

Om vi i studiet av det særegne ved motsigelsen ikke undersøker disse to fasettene – hovedmotsigelsen og de sekundære motsigelsene i en prosess og hovedsida og den sekundære sida i en motsigelse – det vil si, om vi ikke undersøker egenarten ved disse to fasettene av motsigelsen, kommer vi til å rote oss bort i ei myr av abstraksjoner, være ute av stand til å forstå motsigelsen konkret og følgelig være ute av stand til å finne den rette måten å løse den på. Egenarten eller særegenheten hos disse to fasettene av motsigelsen framviser ujevnheten hos de krefter som står i mot-

setning til hverandre. Ingenting i denne verden utvikler seg absolutt jevnt. Vi må bekjempe teorien om jevn utvikling eller likevektsteorien. Dessuten er det disse konkrete kjennetegn ved motsigelsen og de forandringer som finner sted i en motsigelses primære og sekundære sider i løpet av dens utvikling som viser krafta i det nye som fortrenger det gamle. Studiet av de ulike tilstander av ujevnhet i motsigelsene, av hovedmotsigelsene og de sekundære motsigelsene og av hovedsidene og de sekundære sidene i en motsigelse utgjør en vesentlig metode for et revolusjonært politisk parti til på riktig vis å bestemme sin strategi og taktikk såvel i politisk som militære spørsmål. Alle kommunister må vie dette oppmerksomhet.

V. IDENTITETEN OG KAMPEN MELLOM SIDENE I EN MOTSIGELSE

Når vi forstår motsigelsens allmengyldighet og særegenhet, må vi gå over til å studere spørsmålet om identiteten og kampen mellom sidene i en motsigelse.

Identitet, enhet, sammentreff, gjensidig inntrengen, gjensidig gjennomtrengen, innbyrdes avhengighet (eller gjensidig avhengighet for eksistens), innbyrdes samband eller gjensidig samvirke – alle disse ulike uttrykka betyr det samme og viser til følgende to punkter: for det første, at eksistensen av hver av de to sidene i en motsigelse i en tings utviklingsprosess, forutsetter eksistensen av den andre sida, og begge sider eksisterer sammen i en eneste enhet; for det andre at hver av de motsatte sidene under gitte vilkår forvandler seg til sin motsetning. Det er dette som menes med identitet.

Lenin sa:

Dialektikk er læra om hvordan *motsetninger* kan være, hvordan de pleier å være (hvordan de blir) *identiske* – under hvilke vilkår de er identiske, idet de forvandler seg til hverandre – hvorfor den menneskelige forstand bør oppfatte disse motsetningene ikke som døde, stivnede, men som levende, bevegelige, betinga, som noe som forvandler seg til hverandre.²⁵

Hva betyr dette avsnittet?

De motsatte sidene i enhver prosess utelukker hverandre, kjemper med hverandre og står i motsetningsforhold til hverandre. De er uten unntak inneholdt i alle tings utviklingsprosess og i all menneskelig tenkning. En enkel prosess inneholder bare et eneste par motsetninger, mens en sammensatt prosess inneholder flere. Og de ulike står i sin tur i motsetning til hverandre. Slik er det alle ting i verden og all menneskelig tenkning dannes, slik er det de settes i bevegelse.

Om det forholder seg slik, råder det en utprega mangel på identitet eller enhet. Hvordan kan vi så snakke om identitet eller enhet?

I virkeligheten kan ingen av sidene i en motsigelse eksistere isolert. Uten den motsatte sida mister hver av sidene sitt eksistensvilkår. Tenk etter: Kan noen som helst motsatt side i en ting eller i en oppfatning i den menneskelige hjerne eksistere uavhengig? Uten liv ville det ikke være noen død; uten død ville det ikke være noe liv. Uten »over» ville det ikke være noe »under»; uten »under» ville det ikke være noe »over». Uten ulykke ville det ikke være noen lykke, uten lykke ville det ikke være noen ulykke. Uten letthet ville det ikke være noen vanskelighet, uten vanskelighet ville det ikke være noen letthet. Uten godseiere ville det ikke være noen leilendinger; uten leilendinger ville det ikke være noen godseiere. Uten borgerskap ville det ikke være noe proletariat, uten proletariatet ville det ikke være noe borgerskap. Uten imperialistisk undertrykking av nasjoner ville det ikke være noen kolonier og halvkolonier, uten halvkolonier og kolonier ville det ikke være noen imperialistisk undertrykking av nasjoner. Slik forholder det seg med alle motsetninger. Under gitte vilkår står de, på den ene sida, i motsetning til hverandre, og på den andre sida er de gjensidig forbundet med og avhengige av hverandre, trenger inn i og gjennomtrenger hverandre, og denne egenskapen kalles identitet. Under gitte vilkår besitter alle motsatte sider egenskapen ikke-identitet og beskrives følgelig som stående i motsetning. Men de besitter også egenskapen identitet og er følgelig innbyrdes forbundet. Det er dette Lenin mener når han sier at dialektikken studerer »hvordan *motsetninger* kan være . . . *identiske*». Hvordan kan de være identiske? Fordi hver av dem er vilkåret for den andres eksistens. Dette er den første betydninga av identitet.

Men er det tilstrekkelig å si at hver av de motsatte sidene er vilkåret for den andres eksistens, at det råder identitet mellom dem og at de følgelig kan eksistere sammen i en eneste enhet? Nei, det er de ikke. Saken er ikke slutt med deres avhengighet av hverandre som vilkår for deres eksistens; noe som er viktigere er at de forvandler seg til hverandre. Det vil si, at under gitte vilkår forvandles hver av de motsatte sidene i en ting til sin motsetning, inntar den stilling som dens motsetning har innehatt. Det er den andre betydninga av motsetningenes identitet.

Hvorfor foreligger det identitet også her? Med revolusjon som middel forvandles, som dere veit, proletariatet, som en gang blei herska over, til herskende, mens borgerskapet, de forhenværende herskerne, forvandles til å bli herska over og forandrer sin stilling til den som dens motsetning opprinnelig inntok. Dette har allerede skjedd i Sovjetsamveldet, og det kommer til å skje verden over. Hvordan skulle en slik forandring inntreffe, om det under gitte vilkår ikke hadde vært gjensidig samband og identitet mellom motsetningene?

Kuomintang, som på et bestemt trinn av moderne kinesisk historie spilte ei viss positiv rolle, blei et kontrarevolusjonært parti etter 1927 på grunn av sin iboende klassenatur og som følge av imperialismens lokkende løfter (dette utgjorde vilkåra). Men det er blitt tvunget til å gå med i motstanden mot Japan på grunn av skjerpinga av motsigelsen mellom Kina og Japan og på grunn av det kommunistiske partiets

enhetsfrontpolitikk (dette utgjorde vilkåra). Ting som står i motsetning til hverandre forvandles til hverandre, og i dette ligger det en utvetydig identitet.

Vår agrarrevolusjon har vært en prosess der godseierklassen som eier jorda, forvandles til en klasse som har mista jorda, mens bøndene som en gang mista jorda blir forvandla til små jordeiere som har erverva jord. En slik prosess kommer til å inntreffe igjen. Å ha og ikke ha, å erverve og miste er under gitte vilkår innbyrdes forbundet; det er identitet mellom de to sidene. Under sosialismen forvandles bøndenes private eiendom til felleseie av det sosialistiske jordbruket. Dette har allerede skjedd i Sovjetunionen på samme vis som det kommer til å skje alle andre steder. Det finnes ei bru som leder fra privateiendom til felleseiendom, som i filosofien kalles identitet eller forvandling til hverandre eller gjensidig inntrenging.

Å befeste proletariatets diktatur eller folkets diktatur er i virkeligheten å forbedre vilkåra for å avskaffe dette diktaturet og rykke fram til det høgere trinn hvor alle statssystem er avskaffa. Å opprette og bygge det kommunistiske partiet er i virkeligheten å forbedre vilkåra for avskaffelsen av det kommunistiske partiet og alle andre politiske partier. Å bygge opp en revolusjonær hær under ledelse av det kommunistiske partiet og føre en revolusjonær krig er i virkeligheten å forbedre vilkåra for ei varig avskaffing av krigen. Disse motsetningene kompletterer samtidig hverandre.

Krig og fred forvandles, som alle veit, til hverandre. Krig forvandles til fred; for eksempel, første verdenskrig blei forvandla til fred i etterkrigstida og borgerkrigen i Kina har nå opphørt og gitt plass for indre fred. Fred forvandles til krig; for eksempel, samarbeidet mellom kommunistene og Kuomintang blei i 1927 forvandla til krig, og den verdensfred som består i dag kan forvandles til den andre verdenskrig. Hvorfor er det slik? Fordi slike motsatte ting som krig og fred i klassesamfunnet under gitte vilkår besitter identitet.

Alle motsatte ting står i innbyrdes samband med hverandre; de ikke bare eksisterer sammen i en eneste enhet under gitte vilkår, men forvandler seg også under andre gitte vilkår til hverandre. Dette er den fulle betydning av motsetningenes identitet. Det var dette Lenin mente da han diskuterte »hvordan de pleier være (hvordan de blir) *identiske* – under hvilke vilkår de er identiske, idet de forvandler seg til hverandre».

Hvorfor blir det sagt at »den menneskelige forstand bør oppfatte disse motsetningene ikke som døde, stivna, men snarere som levende, betingede, bevegelige, noe som forvandler seg til hverandre»? Fordi nettopp slik er tingene i den objektive virkeligheten. Faktum er at motsetningenes enhet eller identitet i objektive ting ikke er død eller stivna, men levende, betinga, bevegelig, midlertidig og relativ; under gitte vilkår forvandler hver av de motsatte sidene seg til sin motsetning. Gjenspeila i menneskets tenkning blir dette til marxismens verdensanskuelse, den materialistiske dialektikken. Det er bare de reaksjonære herskende klasser i fortid og nåtid samt meta-

fysikerne som står i deres tjeneste som betrakter motsetningen ikke som levende, be-
tinga bevegelige motsetninger som forvandler seg til hverandre, men som døde og
stivna, og de propaganderer denne vrangforestillinga over alt for å villete folkets mas-
ser og forsøker på denne måten å gjøre sitt herredømme evig. Kommunistenes oppgave
er å avsløre de reaksjonæres og metafysikernes vrangforestillinger og propagandere
den iboende dialektikken i tingene og dermed påskynde forvandlinga av tingene og
oppnå revolusjonens mål.

Når vi snakker om motsetningenes identitet under gitte vilkår sikter vi til virkelige
og konkrete motsetninger og virkelige og konkrete forvandlinger av motsetninger til hve-
randre. Det finnes utallige forvandlinger i mytologien, f.eks. Kua Fus kappløp med sola
i *Shan Hai Ching*,²⁶ Yis nedskyting av ni soler i Huai Nan Tzu,²⁷ Apekongens syttito
forvandlinger i *Hsi Yu Chi*,²⁸ de utallige episoder om ånder og rever som forvandles
til menneskelige vesener i *Liao Chais underlige beretninger*²⁹ osv. Men disse forvand-
lingene av motsetninger i legender er ikke konkrete forandringer som gjenspeiler
konkrete motsigelser. De er naive, innbilte, subjektivt uttenkt forvandlinger
som er blitt manet fram i hodene på folk ut fra utallige virkelige og kompliserte
forvandlinger av motsetninger til hverandre. Marx sa: »Enhver mytologi mestrer
og behersker og former naturkreftene i og gjennom innbildninga; og forsvinner
følgelig så snart mennesker virkelig vinner herredømme over naturkreftene.»³⁰
Myriader av forandringer i mytologien (og også barneeventyr) gleder folk fordi
de gir et fantasibilde av menneskets erobring av naturkreftene, og de beste mytene
er som Marx sa det: »evig forhekset». Men myter er ikke bygget på konkrete mot-
sigelser som består under gitte vilkår og er derfor ikke vitenskapelige gjenspeilinger av
virkeligheten. Det vil si, at i myter og barneeventyr har de sider som utgjør en mot-
sigelse bare en innbilt identitet, ikke en konkret identitet. Den marxistiske dialek-
tikken er den vitenskapelige gjenspeilinga av identiteten i de virkelige forvandlingene.

Hvorfor kan et egg, men ikke en stein forvandles til en kylling? Hvorfor er det
identitet mellom krig og fred, men ikke mellom krig og en stein? Hvorfor kan men-
neskelige vesener gi opphav til bare menneskelige vesener og ikke noe annet? Den
eneste årsaken er at motsetningenes identitet bare eksisterer under nødvendige, gitte
vilkår. Uten disse nødvendige gitte vilkår kan det ikke finnes noen identitet over-
hodet.

i 1917 direkte blei knytta sammen med den proletariske sosialistiske Oktoberrevolu-
sjon, mens den borgerlige revolusjonen i Frankrike ikke var direkte knytta sammen
med en sosialistisk revolusjon og at Paris-kommunen i 1871³¹ endte i nederlag?
På den andre sida, hva kommer det av at Mongolia og Sentralasias nomadesystem er
blitt direkte knytta sammen med sosialismen? Hva er det som gjør at den kinesiske
revolusjonen kan unngå en kapitalistisk framtid og direkte knyttes sammen med sosia-
lismen uten å følge de vestlige landas gamle historiske vei, uten å gå gjennom en
periode med borgerlig diktatur? Den eneste årsaken er de konkrete vilkåra i tida. Når

visse nødvendige vilkår er til stede, oppstår det visse motsigelser i tingenes utviklingsprosesser, og dessuten er de motsetninger som er inneholdt i dem innbyrdes avhengig og forvandler seg til hverandre. Ellers ville ikke noe av dette ha vært mulig.

Slik forholder det seg med identitetens problemer. Hva er så kamp? Og hva er forholdet mellom identitet og kamp?

Lenin sa:

Motsetningenes enhet (sammenfall, identitet, like virkning) er betinga, midlertidig, forgjengelig, relativ. Kampen mellom motsetninger som gjensidig utelukker hverandre, er absolutt, på samme måte som utvikling og bevegelse er absolutt.³²

Hva betyr dette avsnittet?

Alle prosesser har en begynnelse og slutt, alle prosesser forvandler seg til sine motsetninger. Alle prosessers bestandighet er relativ, men deres foranderlige natur, som kommer til uttrykk i forvandlinga av en prosess til en annen er absolutt.

Det finnes to tilstander av bevegelse i alle ting, relativ hvile og iøynefallende forandring. Begge forårsakes av kampen mellom de to motsatte elementer som en ting inneholder. Når tingen befinner seg i den første tilstanden av bevegelse, undergår den bare kvantitativ, men ikke kvalitativ forandring, og av ytre utseende synes den følgende å være i ro. Når tingen befinner seg i den andre tilstanden av bevegelse, har de kvantitative endringene under den første tilstanden allerede nådd et høydepunkt, og gir opphav til oppløsninga av tingen som en enhet og deretter følger en kvalitativ forandring, og slik framviser den en iøynefallende forandring. Den slags enhet, solidaritet, forening, harmoni, balanse, fastlåsthet, stillstand, ro, bestandighet, likevekt, kompakthet, tiltrekning osv. som vi ser i det daglige liv, framviser alt sammen ting i en tilstand av kvantitativ forandring. På den andre sida, når en ting er i en tilstand av kvalitativ forandring og en prosess forvandler seg til en annen, viser dette seg ved oppløsning av enheten, det vil si tilintetgjøringa av denne solidariteten, foreninga, harmonien, balansen, fastlåsheten, stillstanden, roen, bestandigheten, likevekta, kompaktheten og tiltrekninga. Ting forvandler seg stadig fra den første til den andre tilstanden av bevegelse. Kampen mellom motsetningene pågår under begge tilstander, men motsigelsen løses under den andre tilstanden. Dette er grunnen til at vi sier at motsetningenes enhet er betinga, midlertidig og relativ, mens kampen mellom motsetninger som gjensidig utelukker hverandre, er absolutt.

Da vi sa ovenfor at to motsatte ting kan eksistere sammen i en enkelt enhet og forvandle seg til hverandre fordi det er identitet mellom dem, framholdt vi at dette er betinga, det vil si at to motsatte ting under gitte vilkår kan forenes og forvandle seg til hverandre, men at de ikke kan utgjøre en motsigelse, eksistere sammen i samme enhet og forvandle seg til hverandre dersom disse vilkåra ikke er til stede. Fordi det bare under gitte vilkår rår enhet mellom motsetningen, har vi sagt at identiteten er betinga og relativ. Vi kan legge til at kampen mellom motsetninger gjen-

nomsyrer en prosess fra begynnelse til slutt og gjør at en prosess forvandler seg til en annen, at den finnes over alt og at kampen derfor er ubetinga og absolutt.

Betinga, relativ enhet, sammen med ubetinga, absolutt kamp, utgjør motsetningenes bevegelse i alle ting.

Vi kinesere sier ofte: »ting som står i motsetning til hverandre utfyller også hverandre».³³ Det vil si, ting som står i motsetning til hverandre besitter identitet. Dette ordtaket er dialektisk og står i motstrid til all metafysikk. »I motsetning til hverandre» viser til at de to motsatte sidene gjensidig utelukker eller kjemper mot hverandre. »Utfyller hverandre» betyr at de to motsatte sidene under gitte vilkår forenes og oppnår identitet. Likevel er kampen iboende i identiteten og uten kamp kan det ikke finnes noen identitet.

I identitet finnes kamp, i særegenhet finnes allmengyldighet og i individualitet finnes allmennhet. For å sitere Lenin: » . . . det absolutte finnes i det relative».³⁴

VI. ANTAGONISMENS ROLLE I MOTSIGELSEN

Spørsmålet om motsetningenes kamp innebærer også spørsmålet om hva antagonisme er. Vårt svar er, at antagonismen er en form, men ikke den eneste formen for motsetningenes kamp.

I menneskehetens historie forekommer antagonisme mellom klassene som et særskilt uttrykk for motsetningenes kamp. La oss se på motsigelsen mellom de utbytende og de utbytta klasser. Slike motsatte klasser eksisterer sammen over et lengre tidsrom i et og samme samfunn, det være seg slavesamfunnet, feudalsamfunnet eller det kapitalistiske samfunn, og de kjemper mot hverandre. Men det er ikke før motsigelsen mellom de to klassene har utviklet seg til et visst stadium at den tar form av åpen antagonisme og utvikler seg til revolusjon. Det samme gjelder for forvandlinga av fred til krig i klassesamfunnet.

Inntil ei bombe eksploderer utgjør den en eneste enhet, hvor motsetninger eksisterer sammen under gitte vilkår. Eksplosjonen finner sted først når et nytt vilkår, antennelsen, er til stede. En tilsvarende situasjon oppstår i alle naturlige foreteelser, som til slutt tar form av åpen konflikt for å løse gamle motsigelser og frambringe nye ting.

Det er særlig viktig å begripe dette faktum. Det setter oss i stand til å forstå at revolusjoner og revolusjonære kriger er uungåelige i klassesamfunnet og at det uten dem er umulig å gjennomføre noe sprang i den samfunnsmessige utviklinga og styrte de reaksjonære herskende klassene og derfor umulig for folket å vinne den politiske makt. Kommunister må avsløre de reaksjonæres bedragerske propaganda, slik som påstanden om at samfunnsmessig revolusjon er unødvendig og umulig. De må urokkelig fastholde den marxistisk-leninistiske teorien om den samfunnsmessige revolusjonen og hjelpe folket til å forstå at den samfunnsmessige revolusjonen ikke

bare er fullstendig nødvendig, men også fullstendig gjennomførbar, og at hele menneskehetens historie og Sovjetsamveldets seier har bekreftet denne vitenskapelige sannheten.

Vi må imidlertid konkret studere omstendighetene for motsetningenes kamp i hvert særskilt tilfelle og ikke vilkårlig tillemppe den formelen vi har diskutert ovenfor på alt. Motsigelse og kamp er allmengyldig og absolutt. Men metodene til å løse motsigelsene, det vil si kampformene, endrer seg i samsvar med ulikhetene i motsigelsesnes natur. Visse motsigelser er kjennetekna ved åpen antagonisme, andre ikke. I overensstemmelse med tingenes konkrete utvikling, utvikles visse motsigelser, som opprinnelig ikke var antagonistiske, til antagonistiske motsigelser, mens andre, som opprinnelig var antagonistiske, utvikles til ikke-antagonistiske.

Så lenge det består klasser, er som nevnt motsigelser mellom riktige og uriktige ideer i det kommunistiske partiet gjenspeilinger i partiet av klassemotsigelser. Når det gjelder visse spørsmål, behøver ikke slike motsigelser å manifestere seg som antagonistiske til å begynne med. Men med utviklinga av klassekampen kan de vokse og bli antagonistiske. Sovjetunionens Kommunistiske Partis historie viser oss at motsigelsene mellom Lenins og Stalins riktige tenkning og Trotskis,³⁵ Bukharins og andres villedende tenkning til å begynne med ikke framtrådte i antagonistisk form, men at de seinere utvikla seg til antagonisme. Det finnes liknende tilfeller i Kinas Kommunistiske Partis historie. I begynnelsen framtrådte heller ikke motsigelsene mellom den riktige tenkninga hos mange av våre partikamerater og Chen Tu-hsius, Chang Kuo-ta³⁶ og andres villedende tenkning i antagonistisk form, men seinere utvikla de seg til antagonisme. For tida framtrer ikke motsigelsen mellom riktig og feilaktig tenkning i vårt parti i antagonistisk form, og om kamerater som har begått mistak retter på dem, vil den ikke utvikle seg til antagonisme. Derfor må partiet på den ene sida føre en alvorlig kamp mot feilaktig tenkning og på den andre sida gi de kamerater som har begått mistak rimelige muligheter til å våkne opp. Når dette er tilfelle, er overdreven kamp åpenbart ikke formålstjenlig. Men om de folka som har begått feil, holder fast ved dem og forverrer dem, er det mulig at denne motsigelsen kan utvikle seg til antagonisme.

I økonomisk henseende er motsigelsen mellom by og landsbygd ytterst antagonistisk både i det kapitalistiske samfunn, der byene under borgerskapets herredømme utplyndrer landsbygda hensynsløst, og i Kuomintang-områdene i Kina, der byene under den utenlandske imperialismens og det kinesiske store Compradorborgerskapets herredømme utplyndrer landsbygda ytterst rovgriskt. Men i et sosialistisk land og i våre revolusjonære baseområder har denne antagonistiske motsigelsen blitt forandra til en ikke-antagonistisk motsigelse, og når det kommunistiske samfunnet er nådd, kommer den til å bli avskaffa.

Lenin sa: »Antagonisme og motsigelse er på ingen måte en og samme ting. Under sosialismen vil den første forsvinne og den andre bestå.»³⁷ Det vil si at antagonisme

er en form, men ikke den eneste formen for motsetningenes kamp. Formlen om antagonismen kan ikke vilkårlig tillempes overalt.

VII. SAMMENFATTING

Vi kan nå si noen få ord til oppsummering. Loven om motsigelser i ting, det vil si loven om motsetningenes enhet, er den grunnleggende loven i naturen og i samfunnet og derfor også den grunnleggende loven i tenkninga. Den står i motsetning til den metafysiske verdensanskuelsen. Den representerer en stor revolusjon i den menneskelige kunnskapens historie. Ifølge den dialektiske materialismen finnes det motsigelser i alle objektivt eksisterende tings og den subjektive tenknings prosesser fra begynnelse til slutt. Dette er motsigelsens allmenngyldighet og absolutte karakter. Hver motsigelse og hver av sidene i den har sine kjennetegn. Dette er motsigelsens særegenhet og relativitet. Under gitte vilkår har motsetninger identitet og kan følgelig eksistere sammen i en enkelt enhet og forvandle seg til hverandre. Dette er igjen motsigelsenes særegenhet og relativitet. Men kampen mellom motsetningene er endeløs, den pågår såvel når motsetningene eksisterer sammen som når de forvandler seg til hverandre og blir særlig iøynefallende når de forvandler seg til hverandre. Dette er igjen motsigelsens allmenngyldighet og absolutte karakter. Under studiet av motsigelsens særegenhet og relativitet, må vi vie forskjellen mellom hovedmotsigelsen og sekundære motsigelser og skillet mellom hovedsida og den sekundære sida i motsigelsene oppmerksomhet. Når vi studerer motsigelsens allmenngyldighet og motsetningenes kamp i motsigelsen, må vi vie forskjellen mellom de ulike kampformer oppmerksomhet. Ellers kommer vi til å gjøre feil. Om vi gjennom studier når fram til en virkelig forståelse av de vesentligheter som er klargjort ovenfor, vil vi bli i stand til å tilintetgjøre dogmatiske ideer som står i motsetning til marxismen-leninismens grunnprinsipper og er skadelige for vår revolusjonære sak. Og de av våre kamerater som har praktisk erfaring vil bli i stand til å ordne sine erfaringer til prinsipper og unngå å gjenta empiriske feil. Dette er noen få enkle slutninger av vårt studium av loven om motsigelsen.

Noter:

1. Fra Lenins merknader om »Den eleatiske skolen» i Hegels *Forelesninger om filosofiens historie*, bind 1. Se V. I. Lenin »Oversikt over Hegels *Forelesninger om filosofiens historie*» (1915), *Collected Works*, russisk utgave, Moskva 1958, bind 38, s. 249.

2. I sitt essay »Om dialektikken» (1915) sa Lenin: »Todelinga av enheten og kunnskapen om dens motstridende deler (se sitatet fra Philon om Heraklit i begynnelsen av del 3 »Om kunnskap» i Lasalles bok om Heraklit) er dialektikkens *vesen* (en av dens »vesentligheter», et av dens grunnleggende, om ikke dens grunnleggende kjennetegn eller trekk).» (*Marx Engels Marxisme*, Oslo 1952, s. 213.) I sin »Oversikt over Hegels *Logikkens vitenskap*» (september–desember 1914) sa han: »Dialektikken kan kort defineres som læra om motsetningenes enhet. Dette griper kjernen i dialektikken, men det krever forklaring og utvikling.» (*Collected Works*, bind 38, s. 215).

3. Deborin (1881–1963), en sovjetisk filosof og medlem av Sovjetunionens vitenskapsakademi. I 1930 begynte filosofiske kretser i Sovjet å kritisere Deborins skole og påpekte at de feil den begikk når den skilte teorien fra praksis og filosofien fra politikken, var av idealistisk natur.

4. V. I. Lenin: »Om dialektikken», *Marx Engels Marxisme*, s. 213.

5. En uttalelse av Tung Chung-chu (179–104 fvt.), en velkjent representant for confusianismen i Kina under Han-dynastiet.

6. Friedrich Engels: »Dialektikk. Kvantitet og kvalitet», *Anti-Dühring 1877-78*, Stockholm 1955, s. 165.

7. V. I. Lenin: »Om dialektikken» op.cit., s. 213.

8. F. Engels: op.cit., s. 166.

9. V. I. Lenin: op.cit., s. 213.

10. **Bukharin** (1888-1938) leda en anti-leninistisk fraksjon i den russiske, revolusjonære bevegelsen. Seinere slutta han seg til ei gruppe forrædere, blei ekskludert fra partiet i 1937 og blei dømt til døden av Sovjetunionens høyeste domstol i 1938. Kamerat Mao Tsetung kritiserer her den feilaktige linja som lenge hadde blitt framført av Bukharin, nemlig å dekke over klassemot-sigelsene og erstatte klassekamplinja med klassesamarbeid. I åra 1928-29, da Sovjetunionen forberedte ei altomfattende kollektivisering av jordbruket, framførte Bukharin mer åpenlyst enn noensinne denne feilaktige linja med det formål for øyet å dekke over klassemot-sigelsene mellom de rike bøndene og de fattige og mellomstore bøndene og å opponere mot beslutsom kamp mot de rike bøndene. Han førte også fram vranglæra om at arbeiderklassen kunne danne en allianse med de rike bøndene, som dermed »kunne vokse fredlig inn i sosialismen».

11. V. I. Lenin: »Om dialektikken», op.cit., s. 214.

12. Se V. I. Lenins artikkel »Kommunisme» (12. juni 1920), der han kritiserer den ungarske kommunistlederen Bela Kun og sier at »han oppgir det vesentligste i marxismen, marxismens levende sjel, den konkrete analysen av konkrete vilkår». (*Collected Works*, russisk utgave, Moskva 1950, bind 31, s. 143.)

13. Sun Wu Tzu, eller Sun Wu, også kjent som Sun Tzu, var en berømt kinesisk soldat og militær strateg i det 15. århundre e. Kr., som skreiv Sun Tzu, ei avhandling om krig som omfatter tretten kapitler. Dette sitatet er fra kap. 3, »Angrepets strategi».

14. Wei Cheng (580-643) var en statsmann og historiker under Tang-dynastiet.

15. *Shui Hu Chuan* (*Grenselandets helter*), en berømt kinesisk roman fra 1300-tallet, som skildrer en bondekrig fra det nordre Sung-dynastiets siste tid. Byen Chu lå i nærheten av Liang-shampo, der Sung Chiang, som var leder for bonderevolten og romanens helt, oppretta basen sin. Chu Chao-feng, som var overhodet i landsbyen, var en despotisk godseier.

16. V. I. Lenin: »Enda en gang om fagforeningene, den nåværende situasjonen og Trotskis og Bukharins feil» (januar 1921). *Selected Works*, engelsk utgave, International Publishers, New York, 1945, bind 9, s. 66.

17. Revolusjonen i 1911 var den borgerlige revolusjonen som styrta Ching-dynastiets autoritative regime. Den 10. oktober dette året iverksatte ei avdeling av Ching-dynastiets nye arme som var under revolusjonær innflytelse, et opprør i Wuchang i provinsen Hupeh. De bestående borgerlige og småborgerlige gruppene og de breie massene av arbeidere, bønder og soldater svarte entusiastisk, og snart vakla Ching-dynastiets herredømme. I januar 1912 blei det oppretta ei provisorisk regjering for Republikken Kina i Nanking, med Sun Yat-sen som provisorisk president. Slik ble det gjort ende på Kinas føydale monarkistiske system, som hadde vart i mer enn to tusen år. Ideen om en demokratisk republikk hadde trengt djupt ned i folks hjarter. Men borgerskapet, som leda revolusjonen, hadde sterke forsoningsvennlige islett. Det mobiliserte ikke massene av bønder i stort omfang for å knuse godseierklassens føydale herredømme på landsbygda, men overga istedet statsmakta til en av krigsherrene i nord, Yuan Shih-kai under føydalt og imperialistisk press. Som følge av dette endte revolusjonen i nederlag.

18. Revolusjonen i 1924-27, også kjent som den første revolusjonære borgerkrigen, var en anti-imperialistisk og anti-føydal revolusjonær kamp, hvis hovedinnhold var Nordekspedisjonen, som blei gjennomført på grunnlag av samarbeid mellom Kinas Kommunistiske Parti og Kuomintang. Etterat den revolusjonære armeen, som blei skapt av begge de to partiene, sammen hadde befestet sine revolusjonære baseområder i Kwantung-provinsen, innleda den i juli 1926 sin ekspedisjon mot krigsherrene i nord, som var understøtta av imperialistene, og de vant varm støtte fra arbeidernes og bøndenes breie masser. I løpet av det andre halvåret i 1926 og det første halvåret av 1927 okkuperte den flertallet av provinsene langs Yangtse-floden og Gule-floden. Mens revolusjonen framgangsrikt bante seg veg, iscenesatte den reaksjonære klikken innen Kuomintang, leda av Chiang Kai-shek og Wang Ching-wei (som begge representerte komprador- og godseierklassens interesser) med støtte av imperialismen, to kontrarevolusjonære statskupp. Det første i april 1927 og det andre i juli. De høgre-ideer som da fantes i Kinas Kommunistiske Parti og som blei ført fram av Chen Tu-hsiu, utvikla seg til ei kapitulasjonslinje med den følge at partiet ikke lenger var i stand til å organisere effektiv motstand mot Kuomintang-reaksjonens overraskelsesangrep, og revolusjonen led nederlag.

19. Den agrarrevolusjonære krigen var det kinesiske folks revolusjonære kamp under Kinas Kommunistiske Partis ledelse fra 1927-37, og hovedinnholdet i den var opprettinga og utviklinga av rød politisk makt, spredinga av agrarrevolusjonen og væpna motstand mot Kuomintang-reaksjonens herredømme. Denne revolusjonære krigen er også kjent som Den andre revolusjonære borgerkrigen.

20. De »fire nordøstlige provinsene» var da Liaoning, Kirin, Heilungkiang og Jehol, som motsvarer de nåværende provinsene Liaoning, Kirin og Heilungkiang, nordøstre delen av provinsen Hopei, nord for Den store muren samt østre delen av indre Mongolia. Etter 18. septemberhendelsene, som fant sted i 1931, okkuperte de japanske inntrengene Liaoning, Kirin og Heilungkiang samt erobra seinere Jehol i 1933.

21. Under innflytelse av den kinesiske Røde arme og den anti-japanske bevegelsen i folket, aksepterte Kuomintang Nordøst-arme, som blei leda av Chang Hsueh-liang, og Kuomintang 17. rutearmé, som blei leda av Yang Hu-cheng, den anti-japanske, nasjonale enhetsfrontspolitikk som Kinas Kommunistiske Parti foreslo og krevde at Chiang Kai-shek skulle forene seg med det kommunistiske partiet til forsvar mot Japan. Chiang Kai-shek ikke bare satte seg mot, men viste seg også enda mer forstokka og påskynda sine militære forberedelser for »undertrykking av kommunistene» samt slo ned den anti-japanske bevegelsen blant studentene i Sian. Chang

Hsueh-liang og Yang Hu-cheng iscenesatte da den 12. desember 1936 Sian-hendinga og fengsla Chiang Kai-shek. Kinas Kommunistiske Parti uttalte sin fulle støtte til deres patriotiske handling og framholdt samtidig at hendinga burde løses på grunnlag av enhet og forsvar mot Japan. Den 25. desember var Chiang Kai-shek tvunget til å akseptere vilkåra om enhet med det kommunistiske partiet mot Japan. Han blei da sluppet fri og vendte tilbake til Nanking.

22. Chen Tu-hsiu var ved begynnelsen av 4. mai-bevegelsen radikal demokrat. Påvirka av den sosialistiske Oktober-revolusjonen blei han en av grunnleggerne av Kinas Kommunistiske Parti. I seks år etter partiets stiftelse holdt han den ledende posisjonen i Sentralkomiteen. Hans tenkning hadde lenge vært høyre-betont. Under den siste halvparten av revolusjonen i 1924–27 utvikla den seg til ei kapitulasjonslinje. Kapitulasjonistene ga under Chen Tu-hsiu »frivillig opp partiets ledelse av bondemassene, småborgerskapet og mellomborgerskapet i byene, og særlig ga det opp lederskapet over de væpna styrkene og forårsaka på det viset revolusjonens nederlag.» («The Present Situation and Our Tasks», *Selected Works of Mao Tsetung*, engelsk utgave, Peking 1961, bind IV, s. 171.) Etter nederlaget i 1927 mista Chen Tu-hsiu og en handfull andre kapitulanter håpet om revolusjonens framtid og blei likvidatorer. De inntok et reaksjonært, trotskistisk standpunkt og starta ei lita, partifiendtlig gruppe sammen med trotskistene. Dette førte til at Chen Tu-hsiu i november 1929 blei ekskludert av partiet. Han døde i 1942.

23. Fra slutten av 1700-tallet eksporterte Storbritannia i mange tiår ei økt mengde opium til Kina. Denne trafikken medførte ikke bare at det kinesiske folket blei påtvunget narkotikamisbruk, men også at det blei utplyndra for sølvet sitt. Det vokste fram en bitter opposisjon i Kina. Under påskudd om å beskytte sin handel, innleda England væpna aggresjon mot Kina i 1840. De kinesiske troppene, som blei leda av Lin Tse-hsu gjorde motstand, og folket i Kanton organiserte spontant »knus-britene-avdelinger», som ga de britiske aggresjonsstyrkene harde slag. I 1842 undertekna imidlertid det korrupte Ching-regimet Nanking-avtalen med de britiske angriperne. Denne avtalen fastslo at Kina skulle betale skadeerstatning og avstå Hongkong til Storbritannia. Den fastslo videre at Shanghai, Foochow, Amoy, Ningpo og Kanton skulle åpnes for britisk handel og at tollsatsene for britiske varer som blei innført til Kina skulle fastsettes av England og Kina i fellesskap.

24. Den kinesisk-japanske krigen i 1894 blei satt i gang av den japanske imperialismen med det formål å invadere Korea og Kina. Mange kinesiske soldater og enkelte patriotiske generaler førte en heroisk forsvarskamp. Men Kina led nederlag som følge av Ching-regimets korrupsjon og dets manglende evne til å forberede forsvaret. I 1895 slutta Ching-regimet den skammelige Shimonoseki-avtalen med Japan.

25. Fra Lenins merknader til »Læra om væren, I Kvalitet» i Hegels *Logikkens vitenskap*, bok I, avsnitt 1. V. I. Lenin: »Oversikt over Hegels *Logikkens vitenskap*», *Collected Works*, russisk utgave, Moskva 1958, bind 38, s. 97–98.

26. *Shan Hai Ching* (*Fjellenes og havenes bok*) blei skrevet under de Stridende statenes epoke (403–221 fvt.). En av disse fablene forteller om hvordan overmennesket Kua Fu forfulgte og sprang om kapp med sola. Men han døde av tørst. Stokken hans blei deretter forvandla til skogen Teng.

27. Yi er en av det gamle Kinas legendariske helter, berømt som bueskytter. I følge ei legende i Huai Nan Tzu, som vokste fram på 100-tallet fvt., viste det seg på keiser Yaos tid ti soler på himmelen. For å sette en stopper for de skader som disse brennheite solene tilføyde vegetasjonen ga keiser Yao ordre til Yi om å skyte dem ned. I ei anna legende nedteikna av Wang Yi (på 100-tallet) sies skytteren å ha skutt ned ni av ti soler.

28. Hsi Yu Chi (Pilgrimsferden til vesten) er en roman fra 1500-tallet, der helten er apekongen Sun Wu-kung. Den hadde den underlige evnen å kunne forvandle seg til 72 ulike skap-

ninger, f.eks. til en fugl, et tre, en stein osv. Ei svensk omsetting av denne romanen kom ut i 1949 under titlen Kung Markatta.

29. Liao Chais underlige beretninger, som blei skrevet av Pu Sung-ling på 1600-tallet, er ei velkjent samling. Den inneholder 431 beretninger, de fleste om spøkelser og reveånder.

30. Karl Marx: »Innledning til kritiken av den politiska ekonomin».

Til Kritiken av den politiska ekonomin, Arbetarkulturs förlag, Sthlm., 1969.

31. Pariskommunen var den første proletariske statsmakta i verdenshistoria. Den 18. mars 1871 starta det franske proletariatet et opprør i Paris og tok makta. Under proletariatets ledelse blei Pariskommunen grunnlagt den 28. mars gjennom valg. Det var proletariatets første revolusjonære forsøk på å knuse det borgerlige statsapparatet og en makeløs bragd for å erstatte borger-skapets styrte statsmakt med proletariatets statsmakt. Ettersom det franske proletariatet på denne tida ennå ikke hadde utvikla seg fullstendig, unnlot det å forene seg med sin forbunds-felle, bondemassene, var alt for mild mot kontra-revolusjonen og innleda ikke besluttomme militære angrep i rett tid. Derfor kunne kontra-revolusjonen uhindra samle sine nylig slåtte styrker, gjen-erobre makta og sette i gang en vill massakre mot de folka som hadde deltatt i opprøret. Paris-kommunen falt den 28. mai.

32. V. I. Lenin: »Om dialektikken», op.cit., s. 214.

33. Uttrykket »ting som står i motsetning til hverandre, utfyller også hverandre», fore-kom først i *Det tidlige Han-dynastiets historie* av Pan Ku, en berømt historiker fra det første år-hundre i vår tidsregning. Det har lenge vært et populært ordtak.

34. V. I. Lenin: »Om dialektikken», op.cit., s. 214.

35. Trotski (1879–1940) leda en anti-leninistisk fraksjon i den russiske revolusjonære beve-gelsen, og degenererte seinere og slutta seg til en regelrett bande av kontra-revolusjonære. SUKP(b)s Sentralkomite ekskluderte ham fra partiet i 1927. Han blei landsforvist i 1929 og frattatt sitt statsborgerskap i 1932.

36. Chang Kuo-tao var en renegat fra den kinesiske revolusjonen. Han slutta seg i sin ungdom til Kinas Kommunistiske Parti i den hensikt å gjøre karriere gjennom revolusjonen. I partiet be-gikk han mange feil og gjorde seg tilslutt skyldig i alvorlige forbrytelser. Til de mest beryktede hører at han i 1933 motsatte seg den Røde armés marsj mot nord, forfektet ideen at Den Røde armé skulle foreta en defaitistisk og likvidatorisk retrett til de nasjonale minoritetenes områder på grensa mellom provinsene Szechuan og Sikang (provinsen Sikang blei avskaffa i 1955, en del av dens territorium tilhører nå provinsen Szechuan og den andre inngår i det autonome området Tibet.) Han dreiv videre med åpen, forræderisk virksomhet mot partiet og Sentralkomiteen, oppretta sin egen falske sentralkomite, brøt enheten i partiet og Den Røde Arme og forårsaka tunge tap for Fjerde frontarme. Takket være kamerat Mao Tsetungs og Sentralkomiteens tålmo-dige fostringsarbeid, kom Fjerde frontarme og dens tallrike kadrer snart tilbake under Sentral-komiteens riktige ledelse, og spilte ei ærefull rolle i de fortsatte kampene. Chang Kuo-tao viste seg imidlertid helt uforbederlig. På vårparten 1938 flykta han aleine fra grenseområdet Shensi-Kansu-Ningsia og slutta seg til Kuomintang's hemmelige politi.

37. V. I. Lenin: »Anmerkninger til I. N. Bukharins *Overgangsperiodens økonomi*», *Selected Works*, russisk utgave, Moskva–Leningrad, 1931, bind 11, s. 357.

Mao Tsetung:

**Bekjemp bokdyrkelsen
Forbedre våre studier**

**Kinas Kommunistiske Partis
rolle i den nasjonale krigen**

**Taler på Yen-an-konferansen
om litteraturen og kunsten**

Bestilles gjennom Klassekampens distribusjon.

Boks 6159, Etterstad, Oslo 6.

Trykt i offset hos A/S Duplotrykk